

Η ΝΕΑ

ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΕΤΟΣ Α΄

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1904

ΑΡΙΘ. 3.

ΑΠΟ ΤΑ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

Η ΣΗΜΑΙΑ

Τὸ στόλο μὴν ξεχάσετε
καράβια ἄς ἄρμενίδου
Στὰ σκλαβωμένα μας νερά,
σημαίες ἄς κυματίδου

Στῆς Μεσογείου τὰ πέ' αγα'
τὸ κύμα, ἐδῶ, νὰ ψάλλῃ
Πῶς ἡ Ἑλλάδα ἀθάνατη
θὰ μείνῃ καὶ μεγάλῃ.

(Διὰ τὴν « Νέαν Ζωὴν »)

Σπ. Ματσούκας.

*
* *

ΤΗΝ ὠραίαν εἰκόνα τῶν Ἀθηνῶν πλαισιώνουσι καὶ θελκτικαὶ ἐξοχαί τῆς, μεταξύ τῶν ὁποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσι ἡ Κηφισσιὰ καὶ τὰ Φάληρα. Ἡ Κηφισσιὰ ἀπέχει περίπου μίαν ὥραν σιδηροδρομικῶς τῶν Ἀθηνῶν.

Κατάφυτος, μὲ τὸ μαγευτικὸν ἄλσος τῆς Στροφιλι, μὲ τοὺς βαθυσκύλους πλατάνους τῆς, μὲ τὴν βαλσαμώουσαν εὐωδίαν τοῦ ἀνθοστολιστοῦ πάρκου τῆς, ἡ μυρωμένη Κηφισσιὰ, ἡ πατρίς τοῦ ποιητοῦ Μενάνδρου, ἡ προσφιλὴς διαμονὴ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, εἶναι ἐπίγειος παράδεισος μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος ἀντλεῖ νέαν ζωὴν.

Τὸ Παλαιὸν καὶ τὸ Νέον Φάληρον διεκδικοῦν τὰ πρωτεῖα ὡς παραθαλάσσια ἀναψυκτικὰ κέντρα. Εἰς τὸ πρῶτον συχναῖον ἴδρα οἱ ἀγαπῶντες τὴν φύσιν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἐν ἔλθῃ τῆς τῆ μεγαλοπρεπείας, ὅσοι αἰσθάνονται ἰδιαιτέραν τέρψιν ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ κύματος τὴν στιγμὴν ποῦ θραύεται ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους.

Ὅπως τοῦναντίον συμβαίνει εἰς τὸ δεύτερον. Ἐκεῖ ἡ μόνωσις ὑποχωρεῖ πρὸ τῆς ἀενάου κινήσεως, ἡ βέμβη χάνεται μέσῃ εἰς τὴν εὐγλωττίαν τῶσων στομύλων περιπατητῶν, ἡ ζωὴ ἐν ἐνὶ λόγῳ διαδέχεται τὴν νάρκην καὶ τῇ ἀληθείᾳ προτιμητέα εἶναι ἡ ζωὴ.

Τὸ Νέον Φάληρον εἶναι ἐν εἴδῳ Ἁγίου Στεφάνου, ἀσυγκρίτως ἕμως ἀνώτερον αὐτοῦ ὑπὸ ἔποψιν οὐρανοῦ καὶ τοποθεσίας.

Πρὸς Ἀνατολὰς ὑψοῦται υπερήφανος ὁ Ἰσοπεφῆς Ὑμηττὸς συνεχῶς βλέπων μὲ ἐρωτικὸν ὄμμα τὴν ἀπέναντι αὐτοῦ δροσόλουστον νύμφην Καστέλλαν, ἧς ἡ ἔσθῃς κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ποικίλλεται διὰ τῶν ὠραιωτέρων χρωμάτων. Προσθέσατε τώρα τοὺς ηλεκτρικοὺς ἡλίους τῆς προκυμαίας καὶ τῆς ἐξέδρας, τὸ ὡς ὁ ἀπρὸς τοῦ κύματος λευκὸν Ἄκταιον, τὴν δροσερὰν αὐρανὸν τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ θὰ λάβητε ἀμυδρὰν ἰδέαν τῆς γοητείας τῶν Φαληρικῶν νυκτῶν.

Ἄλλὰ τίς θὰ δυνήθῃ νὰ περιγράψῃ τὴν χάριν καὶ τὰ θέλητρα ἅτινα προσαποκτᾷ τὸ προσφιλέστατον τοῦτο κέντρον τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Ἀθησίων ἰδέαν τῆς ἡμέρας καθ' ἃς φιλοξενεῖ τὰ θωρηκτά μας; Ὁ συνήθως ἥσυχος καὶ γαληνιαῖος ἕρμος λαμβάνει ἐορτάσιμον ὄψιν διασχιζόμενος ἀπὸ τῶσων λέμβους καὶ ἀτμακάτους.

Μίαν τοιαύτην ἡμέραν πανηγυρίζοντος Φαλήρου ἠτύχησα νὰ ἀπολαύσω καὶ ἐγώ.

προσώπων φακούς νομίζοντας, ότι προσθέτουσι μεγαλοπρέπειαν και ωραιότητα, παριστώσι δ' αυτούς, ως ίχνη του μόσχου, έξ ου πλάττει ο Θεός τὰ τῶν ευειδῶν νέων χαρίεντα σώματα; ἢ παραβάλλουσιν αὐτοὺς πρὸς σταγόνας μέλανος, ἢ χρησαμένη ἡ ωραίουτης ἔγραψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου, ὡς ἐπὶ λευκοῦ καὶ στιλπνοῦ χάρτου πλήρεις τὰς ἐννοίας αὐτῆς. Τοὺς ὀδόντας παρομοιάζουσι πρὸς μαργαρίτας κανονικῶς καὶ εὐρύθμως προσηρμοσμένους, τὸν δὲ σίαλον τοῖς ἀσπαζομένοις παριστώσι γλυκύτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ μέλιτος ἐν γένει δὲ τὸ ἕλον πρόσωπον παραβάλλουσι πρὸς πανσέληνον ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς κόμης λάμπουσιν. Τὸ στήθος παρομοιάζουσι πρὸς κῆπον, ἐν ᾧ ὡς ῥοιᾶς καρποὶ οἱ μαστοὶ ἀνέθραυον, τὸ δὲ ἕλον ἀνάστημα πρὸς νεβροῦ δορκάδος, (7) εὐπλαστον καὶ λεπτοφυὲς σῶμα ἢ πρὸς ωραῖον ὑψικόμον δένδρον, ἢ μάλλον πρὸς χαρίεντα εὐκαμπτον κλάδον (8). Τοῦτο εἶνε ἐλάχιστον δείγμα τῶν πολυειδῶν καὶ πολυτρόπων παραβολῶν, ἅς μεταχειρίζονται οἱ Ἄραβες ποιηταὶ ἐν τοῖς ἔρωτικοῖς αὐτῶν ᾄσμασιν.

Τῶν δὲ ἡρωϊκῶν ᾠδῶν ἀρχόμενοι, συνήθως μνεΐαν ποιοῦνται τῶν τόπων, ἐν οἷς διαφόρους μάχας συνήψαν ποτε· εἶτα καυχῶνται ἐπὶ τῇ αὐτῶν δυνάμει καὶ ἀνδρείᾳ, αὐθαδῶς καὶ υπερηφάνως περὶ ἑαυτῶν ἐκφραζόμενοι, τοὺς δ' ἀντιπάλους αὐτῶν ἐν λίαν ταπεινῇ καὶ εὐτελεῖ μίρᾳ τάσσοντες. Ἐν τῇ μεταξὺ δὲ ἀναφέρουσιν ἐνίοτε καυχόμενοι τὰ ὀνόματα τῶν ἐρωμένων αὐτῶν, οἶονε καλοῦντες αὐτάς, ὅπως παραστῶσι καὶ ἴδωσι τὰ ἐν ταῖς μάχαις ἀνδραγαθήματα αὐτῶν. Ἐγκωμιάζουσι δὲ πρὸς τοὺς αὐτοὺς καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν, ἐξυμνοῦντες αὐτῶν τὴν ὠκυποδίαν καὶ τὸ εὐστροφον οὐχ ἦττον δὲ καὶ τὰ δόρατα αὐτῶν καὶ τὰ ξίφη περιγράφουσι μετὰ θαυμαστικῆς ἀγχινοίας.

Ὁ «Ἀνταρατ - Οὐλάθη», διαβόητος ἦρωσ καὶ ἐνδοξος ποιητὴς τῆς Ἀ. τάξεως, ἀποτεινόμενος ἐν τινι τῶν ᾠδῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ λέγει: «Σοῦ δὲ ἐμνήσθη, τῶν δοράτων ἐξ ἐμοῦ ποτιζομένων, καὶ τῶν λευκῶν τῆς Ἰνδίας ξιφῶν ἐκ τοῦ αἵματός μου σταζόντων ἐπεθύμου δὲ τὰ ξίφη καταφιλήσαι διότι ἦστραπτον, ὡσπερ ἀστράπτει τὸ μεδιῶν σου στόμα.» Ὁ αὐτὸς ἀλλαχοῦ λέγει περὶ τοῦ ἵππου αὐτοῦ: Καὶ ἦν ὁ ἵππος μου μεσίτης ἐν τῇ ἀγορᾷ τοῦ θανάτου, διασχίζων δὲ τὸν κοινορτὸν ἠγέραζε καὶ ἐπόλει. Ἐν ἑτέρᾳ ᾠδῇ καυχόμενος ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτοῦ θεωρεῖ αὐτὴν «στερροτέραν τῶν βράχων, καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν ἀσαλεύτων ὄρέων» ἀκολουθῶς λέγει, «ἐὰν διὰ τοῦ ξίφους αὐτοῦ ἐπάτασεν

αὐτὸν τὸν χρόνον ἤθελον χωρισθῆ ἀπ' αὐτοῦ οἱ παρελθόντες αἰῶνες. Περὶ δὲ τοῦ ἵππου αὐτοῦ λέγει, «ὅτι παραγάγει ὀπισθεν αὐτοῦ ἀστραπὴν ἐκ τῆς τριβῆς τῶν πετάλων αὐτοῦ». Τέλος ἀποτεινόμενος πρὸς τὰ θηρία τῆς ἐρήμου καλεῖ αὐτά, «ἵνα εὐχαριστήσωσιν αὐτῇ λαβόντα διὰ τὰ μικρὰ αὐτῶν τροφήν ἐκ τῶν κρανίων τῶν ὑπ' αὐτοῦ φονευθέντων ἀνδρῶν». Ἐν ἑτέρᾳ ᾠδῇ καυχόμενος, «τὰς μὲν ψυχὰς τῶν ἐχθρῶν θεωρεῖ εἰς αὐτὸν ἀνηκούσας, παραχωρεῖ δὲ τὰς σάρκας τῶν πτωμάτων εἰς τὰ ὄρνεα, καὶ τὰ ὄστα εἰς τὰ θηρία, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς ἵππους τὰ λάφυρα. Ἐν ἑτέρᾳ ᾠδῇ θεωρεῖ «τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς μετὰ τῆς ταπεινότητος γέενων τοῦ πυρός, τὴν δὲ γέεναν μετὰ τῆς δόξης, ὡς τὸ ἀριστον ἐνδιαίτημα». Ἄλλαχοῦ λέγει: «Ὁ θάνατος τρέμει ἐνώπιόν μου ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, ὅτε, ὡς φλῆξ ὁ κοινορτὸς ἐγείρεται τὴν δὲ μάχην ἀνάπτω ἐν αἰμάτων ἀθύσσω, ἦς τὰ κύματα ἀδύνασαι τὴν ἡδονήν μου. Τότε τὴν ἀτμόσφαιραν εἰς νύκτα ζωφώδη μεταβάλλω. Ἐν πάσῃ δὲ περιπλοκῇ οὐδένα παρήγορον ἐκτὸς τοῦ ἵππου μου ἔχω, ὅποτε καὶ αὐτὸ τὸ ξίφος μου προσκλαίεται ἐκ τῆς σφοδρότητος τῆς ὀργῆς μου». Ἄλλαχοῦ λέγει: «Ἐρωτήσατε τὰς περιπετείας τοῦ βίου, ὅπως ἐναντίον μου φάλαγγας ἐπεμψαν, τὰς ὅποιας, τοῦ θανάτου εἰς τὸν ἀγῶνα ἀλειφομένου, διέσχιζον διὰ ξίφους, διὰ τοῦ ὀπίου, καὶ τὴν σκοτίαν, ἐὰν ἐπάτασεν, ἤθελε τραπῆ εἰς φυγήν, προσκλιπτούσα πρὸς τοὺς ἀστέρας».

Ἄλλο ποιητὴς, «Ibn Xanā 'El moulk» καλούμενος, ἐν τινι ᾠδῇ αὐτοῦ θεωρεῖ ἕλους τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους πλὴν αὐτοῦ φρίττοντας τὸν θάνατον καὶ προσκεκολλημένους εἰς τὴν ζωὴν, μόνον δὲ ἑαυτὸν ἀτράμητον ἀπέναντι τοῦ θανάτου. Ἀκολουθῶς λέγει, «ὅτι διὰ μὲν τῆς εὐσταθείας αὐτοῦ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ εἰς ἀνθρακα καιόμενον μεταβάλλει, διὰ δὲ τῆς ἠπιότητος αὐτοῦ τὸ κοπτερὸν ξίφος ῥίγην καθιστᾷ. Περιφρονεῖ ἀπαντας τοὺς ἀνθρώπους, πάντα δὲ γυμνὸν ἐκ τοῦ κόσμου τῆς δεσποτείας αὐτοῦ μηδὲν θεωρεῖ τὸν κόσμον ἀπαντα ἐκλαμβάνει, ὡς ἔδραν αὐτοῦ. Προτιμᾷ τὴν δίψαν, ὅταν πρόκειται νὰ γνωρίσῃ χάριν εἰς τὸ ὕδωρ, κἂν τύχη νὰ εἶναι πλησίον τοῦ οὐρανοῦ ποταμοῦ, τοῦ Γαλαξίου. Τὸν χρόνον καλεῖ δούλον αὐτοῦ, ἑαυτὸν δὲ κύριον τοῦ χρόνου, δὲν δέχεται δὲ οὐδ' αὐτὸν τὸν ὀρίζοντα θρόνον αὐτῆς. Ἀκολουθῶς λέγει, «ὅτι ἐὰν οἱ ἀστέρες ἐγίνωσκον τὸ ὕψος τοῦ ἀξιώματός αὐτοῦ ἤθελον πέσει καὶ προσκυνήσει αὐτόν. Τὴν ἀνθρωπότητα ἀπασαν θεωρεῖ ὑποκειμένην αὐτῷ, ἑαυτὸν δὲ ὑπεράνω αὐτῆς ἱστάμενον καὶ πάντων ὑπερέχοντα κατὰ τε τὴν εὐφυϊαν καὶ τὴν πολυμάθειαν, κατὰ τε τὴν δόξαν καὶ τὸ κράτος. Τὴν ἐν νημεῖα ἡσυχάζουσιν θάλασσαν παριστᾷ ἀφρίξουσιν ἐκ φθόνου, ὅταν βλέπῃ, ὅτι αὐτὸς ὑπερῆκε αὐτὴν, ὡς πρὸς τὴν εὐρύτητα τῆς μεγαλοδωρίας αὐτοῦ. Τέλος καυχόμενος, «ὅτι πρὸς τὴν σοφίαν ἐχει συνημμένην καὶ τὴν ἀνδρείαν παριστᾷ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν κάλαμον αὐτοῦ τρίζοντα ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν σπάθην αὐτοῦ τῇ κλαγγῇ ἀντιχοῦσαν, καὶ οἶονε πρὸς τὸν κάλαμον αὐτοῦ ἀνταποκρινομένην.

(7) Παράβλ. τὸ τοῦ Ἀνακρ.

«Ἄτε νεβρόν νεοθηλέα γαλαθηνόν, ἐστ' ἐν ὕλῃ» «κεροέουσης ἀπολειφθεῖς ὑπόμητρος ἐπτοήθη» (νθ').

(8) Παράβλ. πάλιν τὸ τοῦ Ἀνακρ.

«Παρά τὴν σκίην Βαθύλλου»

«καθίσω, καλὸν τὸ δένδρον.»

«ἀπαλὰς δ' ἔσεις χαιτάς»

«μαλακωτάτη κλαδίσκῃ» (ᾠδὴ εἰς Βαθύλλον, κβ').

Ἄλλο ποιητὴς ὁ «Ἀλαβιουαρδῆ» ἐν τινι ᾠδῇ αὐτοῦ ἐκφράζει τὴν ἐπληξιν αὐτοῦ διὰ τὸ θράσος ἐκεῖνου, ὅστις πειράται, ἵνα φθάσῃ εἰς τὸ ὕψος αὐτοῦ, ἐνᾷ αὐτὸς οὐρεῖ τὰ κράσπεδα τοῦ χιτῶνος αὐτοῦ ὑπερθεν τῶν κορυφῶν τῶν ἀπωτάτων ἀστέρων. Ἐν ἑτέρᾳ ᾠδῇ λέγει: «Ὅταν διψᾷ ὁ θάνατος ἅς πῆν αἶμα ἐκ τῶν ἄκρων τῶν δοράτων ἡμῶν». Ἄλλαχοῦ θεωρεῖ τοὺς ἀνθρώπους θεράποντας αὐτοῦ, τὸν χρόνον ὡσαύτως δούλον, καὶ τὰς κορυφὰς τῶν ἀστέρων ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Τὸν αὐτὸν παριστᾷ ἀκολουθῶντα τὸ ξίφος αὐτοῦ, τὸν κόσμον δὲ ἄδοντα, ὅτι σταῖζει ὁ κάλαμος αὐτοῦ. Τὴν γῆν ἀπασαν δὲν δέχεται ἡ φιλοτιμία αὐτοῦ εἰς χρῆσιν μεταβαλλομένην, ὡς ἀνεπαρκῆ οὖσαν εἰς τοὺς ἀναμένοντας τὰς δωρεὰς αὐτοῦ.

Μετὰ τὰ εἰρημνεία νομίζω, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη πλεόν νὰ καταδείξω τὰς υπερβολὰς, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ Ἄραβες ποιηταὶ ἐγκωμιάζοντας τοὺς ἐπιφανεῖς καὶ κραταιούς, ἀφ' οὗ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα λέγουσιν ἐγκωμιάζοντας αὐτοὶ ἑαυτοὺς, ἐπὶ ὑπαρχούσας ἢ ἀνυπάρχουσας αὐτῶν ἀρεταῖς μεγαλαυχῶντες καὶ γαυριῶντες.

Ἄλλ' οὐδ' ἐκ τῶν ἐλεγείων αὐτῶν θηρούντων τοὺς ἐπιφανεῖς νεκροὺς λείπουσιν αἱ υπερβολαί. Ἄξιον λόγου εἶναι τὸ ἐλεγείον τοῦ «Abi 'El-ἡάσαν Ἀλανθάρη», δι' οὗ θρηνεῖ τὸν εἰς τοὺς ἐλέφαντας πρῶτον ριφθέντα καὶ μετὰ τὴν κατασπάραξιν αὐτοῦ σταυρωθέντα «Ἄβου Τάθερ Μωάμεθ», καὶ τοῦ ὀπίου ἀρχεται οὕτω: «Ἵψος ἐν τε τῇ ζωῇ καὶ ἐν τῷ θανάτῳ» ἀληθῶς τοῦτο εἶναι ἐν ἐκ τῶν θαυμάτων». Ἀκολουθῶς ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν σταυρωθέντα λέγει: «Ἴδε περὶ σὲ τὰ πλήθη, ἔμοια πρὸς ἐκεῖνα, ἅτινά σε περιεκύκλουν, ὅτε διένεμες αὐτοῖς τὰς δωρεὰς. Σὺ δὲ ἴστασαι πρὸ αὐτῶν, ὡς ῥήτωρ ἐν προσευχομένοις, ἐκτείνων τὰς χεῖρας, ὡς συνεδίξεις νὰ ἐκτείνῃς αὐτάς πρὸς αὐτοὺς, πλήρεις δόσεων. Ἐπειδὴ δὲ στενοὶ τυγχάνουσιν οἱ μυχοὶ τῆς γῆς τοῦ νὰ περιλάβωσι τὸ σὸν μεγαλεῖον ἐποίησάν σοι τάφον τὸν αἰθέρα, σάβανα δὲ τὰς τῶν ἀνέμων πνοάς. Ὡς μέγας δὲ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ἐξακολουθεῖς φρουρούμενος ἀσφαλῶς, καιομένων κύκλω σου τῶν πυρῶν, ὡς συνέβαινε τοῦτο, ὅτε διετέλεις ἐτι ζῶν. Καὶ οὐνεὶδός μὲν οὐδὲν σοι προσάπτει ἢ σταύρωσιν, μάλλον δὲ παρέχει μεγάλην παραμυθίαν, διότι δι' αὐτῆς ἐπέδης ὀχήματα, οὐ ἐπέδης καὶ ὁ Ζακὶδ ἐν χρόναις παρεληλυθόσιν. Ἐκεῖνο δὲ, ὅπερ ἐγὼ παρατηρῶ, εἶναι ὅτι οὐδὲν ἕτερον ξύλον πλὴν τοῦ σοῦ ἠδυνήθη νὰ ἐναγκαλισθῆ τοσαύτας εὐκλείας».

Τέλος ἐπιλέγει: «Καὶ ὑπὸ γῆν μὲν δὲν σε ἐκρυψαν, ἵνα εὐχηθῶ, ὅπως ποτίσῃ ὁ Θεός τὸ χῶμά σου, διότι σὺ αὐτὸς ὑπαίθριος ὢν, δέχου τῶν ὀμβρῶν τὰς ροάς· ἀλλ' εὐχόμεναι, ὅπως ἡ χάρις τοῦ ἐλεήμονος Θεοῦ ἐπισκιάσῃ σε νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν διὰ τῶν θαψίλων αὐτοῦ ἐλεῶν».

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ τῶν ἐλεγειακῶν αὐτῶν ᾠδῶν ἀρχονται διὰ προῖμιον γνωμικῶν καὶ τὰ μάλα διδακτικῶν, ἐξ ὧν ἐξέλεξα πρὸς ἑμμετρον μετάφρασιν τὸ προῖμιον καὶ τινὰς ἄλλους στίχους ἐλεγειακῆς τινας ᾠδῆς τοῦ περιφήμου ποιητοῦ «Ἄβουλαῶ Ἀλμαάρρη», δι' ἧς θρηνοῖ νομομαθῆ τινα, καὶ ἦτις ἐχει ὡς ἐξῆς:

Φροῦδον, καὶ οὐ πρὸς ὄνησιν, εὔ οἶδ' ἐγώ,
Κλαιόντων θρηνοί, εὐθυμούντων τε ᾠδαί·
Κεῖσθαι δ' ἐν ἴση μίρᾳ ὁ τῶν θλιβερῶν
Τῷ τῶν ἐσθλῶν ἀγγέλω, ἔμοι γε δοκεῖ.
Κἂν τοῦτ' ἀμφοῖν εἶμι, ἀρ' ἢ τρυγῶν
Θρηνεῖ ἢ ἄδει ἀνω λιγυροῦ κλωνός;
Ἴδε μνημεῖα ταῦτα τὰ προκείμενα,
Ὅσῃν εὐρεῖαν ἀρouraν πληροὶ βάβα!
Πλὴν ποῦ τὰ τῶν παρωχημένων γενεῶν;
Δεῖ ἀρα εὐλαθῶς πατεῖν, καὶ γὰρ τὴν γῆν
Συγχεῖσθαι ἐξ ἐκείνων τῶν σαρκῶν φημί·
Αἰσχρὸν δὲ, φεῦ, καὶ χρόνου ὕστερον πολλοῦ
Πατράσι καὶ προγόνοις οὕτως ἀσεβεῖν.
Ἐχρῆν δὲ μάλλον ἐναέριον βατεῖν,
Καὶ μὴ πατεῖν ἐν κόμπῳ λείψανα βροτῶν.
Καὶ τόδε ἐπεῖσαι ἐρέσθαι, τῶν πολλῶν
Ὅποσος ἀρα τάφος ἐγεγόνει εἰς
Τῶν ἀντιπάλων ἀμιλλαν καταγελῶν;
Ὅποσων δ' ἀπ' αἰῶνων εὐροὶς ἀν νεκρῶν
Ἐπ' ἄλλοις ἄλλα λείψαν' ἐπικείμενα!
Τοῦ πόλου δ' αὐ ἀστέρας ἐρωτῶν, ὦ τάν,
Μαθήσει, ὅσας μὲν παρήλαξανφυλάς,
Ὅσων χωρῶν δὲ ἦσθοντο διαδοχῆν,
Ὅσας τε Φοῖβος δούσειν ἐπέζησαν
Τοῖς ἐν νυκτὶ ὀδοιποροῦσι λάμποντας.
Μάταιος οὖν πόνος ὁ βίος μοι δοκεῖ
Ἄπας, οὐδὲν μοι τοῖνον θαυμαστότερον
Ἄνδρος ἀπλήστως ἐχομένου τῆς ζωῆς·
Πολλαπλασία γὰρ ἡ λύπη ἐν καιρῷ
Θανάτου, φεῦ, τῆς ἐν τῷ τόκῳ χαρμονῆς.
Πλὴν ἀλλ' αἰώνιον τὸ γένος τῶν βροτῶν,
Οἱ δὲ ἐκλείψιν φάσκοντες αὐτὸ ποτε,
Ὡς πορρωτάτω τοῦ ὄρθου διέστησαν.
Οὐ μὴν ἀλλὰ πάντες μεθίστανται βροτοί
Ἐκ κόσμου ἐργῶν εἰς ὀδύνην ἢ χλυδῆν
Ἔστι γὰρ ὑπνος ἀκεσώδους σαρκί·
Ὁ θάνατος, ὁ πρὶν δὲ βίος νυσταγμός.

Μάταιον ἀρα ἐργὸν καὶ ἀνόνητον
Καὶ πάντη φροῦδον τὰ βροτῶν κηδεύματα·
Πολλοὺς πολλὰκις γὰρ ἡ λύπη ἔωσεν
Εἰς δράματα φρενὶ ἀντιτασσόμενα

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Καὶ γε ποθ' ἦξει ἡμαρ, ἢ ρυήσεται
Πᾶν οἶκημα, ἀπὸ πελειᾶς κελιάς
Μέχρις ὑψηρῶν μεγάρων δεσποτῶν.
Οὐκοῦν βροτῶν ἀπάντων μόνος συνετός
Ἔστιν ἐκεῖνος, ὃς τοῦ κόσμου τῆς φθορᾶς
Οὐδέποτε ἀπάτη ἦτιον γίνεται

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΠΤΑΡΜΟΣ

ΩΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΟΝ

ΜΕΤΑΞΥ τῶν διαφόρων φυσιολογικῶν φαινομένων, ἅτινα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ἐξελέγησαν προληπτικά σημεῖα ἢ προφητικά καὶ τὸ μέλλον χρησιμδοτοῦντα εἶναι καὶ ὁ πτορμός. Τὸ φυσιολογικὸν τοῦτο φαινόμενον, ἕπερ παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς ἔθνεσιν ἐχαρκτηρίσθη προληπτικῶς καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἀνεπιγνώστως ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸ εὐλαβὴ προσφώνησιν ἐξηγεῖται φυσιολογικῶς ὡς ἐξῆς.

Ὁ πταρμὸς εἶναι ἀντανεκλαστικὴ ἀπάντησις εἰς τὴν διέγεισιν τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος. Γίνεται δὲ διὰ τῆς συστολῆς ἀναπνευστικῶν τινοῦν ὀργάνων καὶ ἱδῶς τῶν πνευμῶν, ἐκκενούντων ἀθρήως καὶ μετὰ πατάγου τὸν ἐνυπάρχοντα ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα τὸ δὲ νεῦρον ἕπερ χρησιμεῖει ὡς φρεῦς καὶ διοχετεύει εἰς τὴν προμήκην μυελὸν πασῶν τῶν ἐντυπώσεων τὰς ἐπιδράσεις τὰς τὸν πταρμὸν προκαλούσας εἶναι τὸ τρίδυμον ρινικὸν νεῦρον. Ἄρκει λοιπὸν νὰ προκαλέσῃ τις τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ νεύρου τούτου ἵνα ἐπέλθῃ τὸ φαινόμενον τοῦ πταρμοῦ.

Αὕτη ὁμοῦς ἢ φυσιολογικὴ ἐξήγησις ἦτο ἀγνωστος εἰς τοὺς πολλοὺς τῶν παλαιῶν. Διὸ ἡρμηνευσὶ τὸν πταρμὸν προληπτικῶς. Ἐκ παλαιότητας δέ, φαίνεται, ἐποχῆς ἠθέλησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον τοῦτο καὶ ἀγνοοῦντες νὰ ἐρμηνεύσωσιν αὐτὸ ἐπιστημονικῶς παρεδέχθησαν διαφόρους παραδόσεις. Ἐντυθῆν ἢ πρωτογενῆς ἐρμηνεῖα περιέβαλεν αὐτὸ με μυθικὸν πέπλον καὶ ἐκ τούτου προήλθον αἱ παράδοξοι διαλεγκάνσεις τοῦ ζήτηματος, αἱτινές εἰσιν αἷται ἀναγραφῆ· τοσούτω μᾶλλον καθ' ὅσον τυγχάνει δυσπελίτου προδότης ὁ πραγματικὸς λόγος δ' ὂν τὸν πταρμὸν χαιρετίζομεν με τὸν εὐδαίμων χαιρετισμὸν « Γειά σου ».

Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἀνάγουσι τὸ ζήτημα εἰς τὴν πρωτογενῆ δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀφηγοῦνται μυθολογικῶς τὰ ἐξῆς. Ὁ Προμηθεὺς, ὅστις εἶχεν ἀναλάβῃ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, κατῴρθησε τῷ ὄντι νὰ φέρῃ εἰς πέρας λίαν ἐπιτυχῶς τὸ ἐπίμοχθον τοῦτο ἔργον. Ἄλλὰ συμπληρῶσας τὸν ἀνθρώπον εὐρέθη ἐν ἀμηχανίᾳ ἄγκων τῆν τρόπον ἠδύνατο νὰ ἐμφυσῇ εἰς τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν του ζωτικὴν δύναμιν.

Ἀπορῶν λοιπὸν καὶ ἀδυνατῶν νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς λαθυρινθώδους θέσεως εἰς ἣν εὕρισκετο ἐπεκαλέσατο τὴν συνδρομὴν τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς θεᾶς τῆς σοφίας. Ἡ Ἀθηνᾶ τότε παρέλαβε τὸν Προμηθεῖα καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς, τούτεστιν τὸν Ἥλιον. Συνεβούλευσε δ' αὐτὸν νὰ κομίσῃ μεθ' ἑαυτοῦ κρυσταλλίνην φιάλην. Οὕτως ὁ Προμηθεὺς προφυλαττέμενος ὑπὸ τῆς αἰγίδος τῆς Ἀθηνᾶς,

ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἥλιον καὶ ἐπλήρωσε τὴν φιάλην ἡλιακῶν ἀκτίνων. Ἀμέσως αὐτὴν στεγανῶς ἐπεπώμασε καὶ ἔσπευσε νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν συνταγὴν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ὑποβάλλῃ τὸ περιεχόμενον ἐν τῇ φιάλῃ ζώπουρον ὑπὸ τὴν ῥίνα τοῦ πλάσματος τοῦ ἕπερ καὶ ἐγένετο.

Αἱ ἀκτίνες λοιπὸν αἴτινες εἶχον ἐγκλεισθῆ εἰς τὴν φιάλην καὶ δὲν εἶχον ἀπολέση τὴν ζωοποιὴν δύναμιν ἅμα τῇ ἀποπωματίσει εἰσήλασαν μετὰ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς εἰς τὸν ἐγκέφαλον ὥστε τὸ ἀνθρώπινον εἶδωλον ἐπταρνήσθη, καὶ πάραυτα μετωχτεῦθη διὰ τῶν ἰνῶν τοῦ ἐγκεφάλου εἰς τὰς ἀρθήρας καὶ εἰς τὰς φλέβας ἢ ζωογόνος δύναμης καὶ οὕτως ἐνεψυχώθη τὸ βλον. Ὁ Προμηθεὺς τότε ἐξάλλος ἐκ χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ περιδεῆς μὴ τὸ σκῆνωμα τοῦ δημιουργήματος αὐτοῦ διαρραγῆ ἐφώνησεν εἰς ἀπάντησιν τοῦ πταρμοῦ « Ζεῦ σῶσον! Ἀθηνᾶ κρεῖττων! »

Ὁ ἀνθρώπος ἤκουσε τὴν ἐπίκλησιν ταύτην διεμνημόνευσεν αὐτὴν ἐγχαραχθεῖσαν ἀνεξιτήτως ἐν τῇ μνήμῃ του καὶ ἔκτοτε ἀπομνηθεὶς τὸν πλάστην αὐτοῦ προσφωνεῖ τὸν ἐκαστοτε πταρμῶν με τὴν προσφώνησιν Ζεῦ σῶσον! ἢ Ἀθηνᾶ κρεῖττων. Ταῦτα παραδίδουσιν ἡμῖν οἱ πρόγονοι. Οἱ Ἑβραῖοι ἄλλως ἐξηγοῦνται τὸν πταρμὸν.

Μετὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ σύμπαντος ὁ Θεὸς ὤρισε τὸν πταρμὸν ὡς ἀνυπέρητον σημεῖον ταυτοχρόνου θανάτου. Ὁ ἀνθρώπος λοιπὸν μετὰ τοῦ πταρμοῦ παρεδίδη καὶ τὸ πνεῦμα ἄνευ ἄλλης ἀσθενείας. Ὁ νόμος οὗτος διήρκεσε μέχρι τοῦ Ἰακώβ. Ὁ ἐκλεκτὸς δὲ οὗτος τοῦ Θεοῦ πατριάρχης ἐπιθυμῶν ὡς οἶόν τε νὰ προγνωρίσῃ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἵνα μὴ τὰ κατ' αὐτὸν ἀφήσῃ ἀδιάθετα, ἰκετεύει τὸν Θεὸν ἵνα ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς πικρᾶς ταύτης δοκιμασίας καὶ ἐπιτρέψῃ ὅπως ἐπιζήσῃ καὶ μετὰ τὸν πταρμὸν χάριν τῶν ἡμιτελῶν ὑποθέσεών του. Ἡ δέησις αὐτοῦ εἰσηκούσθη καὶ πταρμισθεὶς δὲν ἀπέθανε. Τὸ γεγονός διεδόθη πανταχοῦ ἐν ἀκαρεῖ· ἐκπληξίς μεγάλη κατέλαβε τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῷ ἀπροδοκῆτῳ τούτῳ συμβάντι. Ἐθεωρήθη μετὰ τὸν κατακλυσμὸν δευτέρου σημεῖον εὐδαίμων τῆς μακροθυμίας καὶ εὐσπλαχνίας τοῦ ὑψίστου καὶ παραυτίκα πάντες οἱ ἔθνη ἀρχαί· παρήγγειλαν ὅπως τὸ σημεῖον τοῦτο τοῦ λοιποῦ συνοδεύηται μετὰ θείας εὐφημίας εἰς ἐνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης ἣν ὀφείλει ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸν ὑψίστον ἢ ἀνθρωπότης. Ὁρθότερον ἐν τούτοις εἶναι νὰ θεωρηθῆ ἐπικίνδυνον φυσιολογικὸν σύμπτωμα ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἀνακωμῆσεως Ζεῦ σῶσον, καὶ ἐκ τῆς σημερινῆς « ὁ Χριστὸς, » « Γειά σου ».

Πρῶτος ὁ Ἱπποκράτης ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς ἐρμηνεύει τὸ φαινόμενον τοῦτο φυσιολογικῶς καὶ ἐξηγοῦμενος τοῦ πταρμοῦ τὴν πρόκλησιν λέγει. « Πταρμὸς γίνεται ἐκ τῆς κεφαλῆς διαθερμοποιήσεως τοῦ ἐγκεφάλου ἢ διυγραιομένου τοῦ ἐν τῇ κεφαλῇ κενοῦ. Διαχεῖται οὖν ὁ ἀήρ ὁ ἐνεὼν ἐξω. Ψοφεὶ δὲ εἶτι διὰ στενοῦ ἢ διέξοδος αὐτοῦ ἐστιν ».

Ὁ πατὴρ οὗτος τῆς θείας τέχνης ἐθεώρει τὸν πταρμὸν σημεῖον υγείας διὰ τὴν πταρνωμένην ἔγκυρον.

Ἡ φυσιολογικὴ ὁμοῦς ἐρμηνεῖα τῶν ἰατρῶν δὲν κατόσχισεν νὰ ἐξαλείψῃ τὰς προληπτικὰς σημασίας ἄς ἢ παράδοσις εἶχεν αὐτῷ ἀποδώσῃ. Διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ὑπέδειξαν διαφόρους τύπους προσφωνήσεως πρὸς τοὺς πταρνωμένους. Ὁ κοινότερος ἦτο « Ζεῦ σῶσον! ». Οἱ Λατῖνοι εἶχον τὴν λέξιν « Salve » = Γειά σου. Ὁ δὲ πληρέστερος τύπος ἦτο Salve, Jupiter te conservat. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληες οἱ τὴν λογάδα τάξιν τῶν πεπαιδευμένων ἀποτελοῦντες ἐφρόνουν εἰς ἡ διδομένη προσφώνησις εἰς τὸν πταρμὸν ἦτο οἷον εἰς χαιρετισμὸς πρὸς τὸ σπουδαιότατον μέρος τοῦ σώματος, τὴν πηγὴν ὄλων τῶν εὐγενῶν σκέψεων καὶ πνευματικῶν ἐργασιῶν, ἦτοι πρὸς τὸν ἐγκέφαλον. Ἐπὶ πολλῶν ὁμοῦ χρόνον τὸ φαινόμενον τοῦ πταρμοῦ ἔθεωρεῖτο ἀδιάφορον καὶ ἐκρίνετο εὐδαίμων ἢ δυσδαίμων ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῶν συνθηκῶν καθ' ἃς ἐνεφανίζετο. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα βαθμηδὸν ἡ πρόληψις καθιέρωσε τὸν πταρμὸν ὡς αἴσιον οἰωνόν. Παρ' ἡμῖν κρίνεται ἐπαμφοτερίζων.

Ὁ Ὀλυμπιόδωρος διηγείται εἶτι ἐφώνουν οἱ παλαιοὶ πρὸς τὸν πταρμῶν « Ζήτε » ἢ « Ζεὺς σῶζοι σε ». Κατὰ τὸν Ἀθήναιον ἐκλινόν τὸ γόνυ πρὸς τὸν πταρμῶν. Παρόμοιόν τι ποιοῦσιν ἐν Σενάαρ ἔνθα τοῦ βασιλέως πταρνωμένου στρέφουσιν οἱ ἀκόλουθοι τὰ νῦα αὐτῶν καὶ τὰ κτυποῦσι.

Ὁ Πλούταρχος εἰσάγει τινὰ Πόλυμιν διατεινόμενον εἶτι τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ πταρμὸς. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐθεώρει τὸν πταρμὸν ὡς ἀδυναμίαν φυσικήν. Οἱ Ρωμαῖοι ἄ τε προληπτικώτεροι τῶν Ἑλλήνων δὲν παρημέλουν ποτὲ τὴν συνήθειαν τῆς προσφωνήσεως. Ὁ δὲ Τιβερίος ὢν υπεράγαν δεισιδαίμων καὶ προληπτικὸς ἀπῆγει παρὰ τῶν ἀκολουθῶν αὐτοῦ νὰ ἀποτεινῶσιν αὐτῷ αἰεποτε τὴν καθιερωμένην προσφώνησιν. Ὁ Ἀπουλλέιος διηγείται εἶτι ἐραστής γυναικὸς τινος ἐκρόθη ἐν τῇ ἰματιοθήκῃ καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ νομίμου συζύγου. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦ ἐπταρνήσθη ὁ ἐραστής, ὁ δὲ σύζυγος ἀκούσας τοῦτο καὶ ἀποδύσας πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ εἶπε μετὰ στωϊκῆς ἀπαθείας « Salve ». Ἡ Πηνελόπη ἀπαρριμῶσα εἰς τὸν Ὀδυσσεᾶ ἀγνωστον εἶτι εἰς αὐτὴν τὰς φθοράς, ἄς εἰς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐπήγγον οἱ μνηστήρες, προσέθηκεν εἶτι ἐὰν ἐπανεέλθῃ ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ τύχωσιν ἐπαξίας τιμωρίας. Μόλις ὁμοῦ συνεπλήρωσε τὴν φράσιν ταύτην καὶ πταρμὸν μέγαν ἀνέδωκεν ὁ Τηλέμαχος. Τὰ ἀνάκτορα ἀντήχησαν ἐξ αὐτοῦ, ἢ δὲ Πηνελόπη ἐγέλασε διότι ἐπέμφθη αἴσιος οἰωνός. Ὁ Θεόκριτος μακαρίζει τὸν Μενέλαον διότι μόνος ἐκ τῶν ὑποψηφίων γαμβρῶν ἐπέτυχε, τῶν ἄλλων ἀποτυχόντων καὶ λέγει

« Στ' ἡ Σπάρτη σᾶν ἐπήγαινες, γαμβρέ μου ριζικάρη, σοῦ δέθη καλὸ πτάριον, ἢ κόρη νὰ σε πάρη. »

Ἐν τῇ ἀναβάσει τοῦ Ἐνοφώντος γίνεται μνεία εἶτι δημηγοροῦντος αὐτοῦ εἰς τὸν ἀθυμοῦντα καὶ ἀπεργνωκῶτα Ἑλληνικὸν στρατὸν πτάρνωται τις. Τοῦτο ἐθε-

ωρήθη κατὰ τὰς δυσχερεῖς ἐκείνας περιστάσεις αἰσιος οἰωνός. Κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖν ναυμαχίαν ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος εἶτι γινομένης θυσίας ἠκούσθη ὁ πταρμὸς ἐκ δεξιῶν, ἕπερ ἐθεωρήθη λαμπρὸς μὲν οἰωνός διὰ τοὺς Ἕλληνας, ἀποτρέπαιος ὁμοῦ διὰ τοὺς αἰχμαλώτους Πέρσας οἵτινες προσήχθησαν εἰς θυσίαν κατ' αἴτησιν τοῦ μάντεως Εὐφραντίδου.

Ὅτε ὁ Ἴππίας παρέταττε τοὺς Πέρσας εἰς Μαραθῶνα, ἀπέδωκε μέγαν πταρμὸν καὶ βήξας ἐξέβαλεν ἕνα τῶν ὀδόντων αὐτοῦ. Τοῦτο ἐθεώρησεν ἀπαίσιον οἰωνόν καὶ στενάξας εἶπε πρὸς τοὺς παρισταμένους « ἢ χώρα αὕτη δὲν θὰ καταστῇ ποτὲ ὑποτελής ». Ὁ Πλάτων εἰσάγει εἰς τὸ συμπόσιον αὐτοῦ ἰατρὸν τῖνα Ἑρμύζιμαχον εἰσηγοῦμενον εἶτι ὁ πταρμὸς εἶναι φάρμακον ἀποτελεσματικὸν τῆς λυγκῆς, ἐὰν ὁ ἀνακογγυλισμὸς δὲν κατισχύσῃ τῶν ἐνοχλήσεων αὐτῆς. Ὅθεν ἐθεωρεῖτο φάρμακον δραστήριον τῆς λυγκῆς. Προεκαλεῖτο δὲ ὁ πταρμὸς ἐρεθίζομένου τοῦ ρινικοῦ νεύρου καὶ ἰδίως τῆς ρινικῆς μεμβράνης διὰ κόνεως ῥίζης πεφρυγμένης ἀντικαθιστώσης ἐν μέρει τὸν νῦν ἐν χρήσει ταμβάκον. Παρ' ἡμῖν, ἐὰν πταρμισθῇ τις κατὰ τὸ δεῖπνον τῆς ἀπόκρευς, θεωρεῖται ἀπαίσιος οἰωνός καὶ πιστεύεται εἶτι ὁ πταρμῶν ἔσται ἀπῶν κατὰ τὸ ἐπιτὸν ἔτος. Ἡ πρόληψις αὕτη εἶναι κληρονομία παλαιά, διότι κατὰ Πλίνιον ὁ πταρμὸς ἦτο κακὸς οἰωνός διὰ τὸν ἐσθίοντα καὶ μάλιστα ἐὰν ἕνεκα τούτου διέκοπτε τὸ φαγητὸν αὐτοῦ ὁ ἐσθίων. Κατ' Ἀδγουστίνον ἐγειρόμενός τις τῆς κλίνης καὶ πταρμῶν ὄφειλε νὰ κοιμηθῇ πάλιν, ἵνα ἀποφύγῃ σοβαρὸν δυστύχημα. Ἐν γένει ὁ πταρμὸς ἀπὸ μεσημβρίας μέχρι μεσονυκτίου ἐθεωρεῖτο αἴσιος οἰωνός, ἀπὸ μεσονυκτίου δὲ μέχρι μεσημβρίας ἀπαίσιος. Κατὰ τὴν γέννησιν εὐειδοῦς καὶ σφριγώδους βρέφους ἐπίστευον οἱ παλαιοὶ εἶτι ἐπέπταιρον οἱ ἔρωτες· ἐντεῦθεν καὶ ἡ Λατινικὴ παροιμία Sternuit Tibiamor.

Γενικῶς πιστεύεται σήμερον εἶτι ὁ πταρμὸς εἶναι σημεῖον εὐδαίμων μὲν τῆς ἀλλαχῶ εὐφημίας τοῦ πταρνωμένου, ἐὰν δὲν εἶναι συνεχῆς καὶ ὀκληρὸς, τούναντιόν δέ, ἐὰν εἶναι ἀλλεπάλληλος καὶ παταγώδης εἶναι σημεῖον δυσφημίας.

Ἐπίσης τὸ σπινθηροδόχημα τοῦ λύχνου ἐκαλεῖτο πταρμὸς καὶ ἐθεωρεῖτο αἴσιος οἰωνός, ἐὰν μάλιστα ἐπανελαμβάνετο τρίς. Ἐν τῇ λυρικῇ ἀνθολογίᾳ ἀναφέρεται τις προεικάζων ἐπιτυχίαν ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ, διότι ὁ φίλτατος αὐτῷ λύχνος ἔπταρε τρίς. Ὁ Ὀβιδίος ἀναφέρει εἶτι, ὅτε ἡ Ἡρώ ἔγραφε τῷ Λεάνδρῳ, ὁ λύχνος ἔπταρεν. Ἰδοῦσα δὲ τοῦτο ἡ τροφὸς ἐπεφώνησε « καλὸς οἰωνός » « αὐριὸν θὰ εἶμεθα περισσότεροι ». Καὶ ὡς ἐπόμενος τῇ συνηθείᾳ, καίπερ ἀπορριπτικῶν τὰς προφητικὰς τοῦ πταρμοῦ δοξασίας ἐπειδὴ τρίς ἔπταρον γράφων περὶ αὐτοῦ, θεωρῶ τοῦτο αἴσιον οἰωνόν διὰ τὴν Νέαν Ζωὴν ἢ τὴν πρόδον καὶ ἀκμήν εὐχομαι ἀπὸ καρδίας.

II. ΜΑΝΤΑΔΑΚΗΣ.

ΜΙΚΗΣ ΖΕΖΑΣ

«Ας χύνουν τὸ φαρμάκι τοῦς τὰ ψίδια ἔπο τὴ Δύσι,
«Ας λέν ὅ,τι κι' ἄν θέλουνε ἔστὴ Λόνδρα ἔστὸ Παρίσι»
«Ὅ,τι κι' ἄν λένε, ἢ Ἑλλάς θὰ εἶνε πάντα πρώτη,
"Ἡ μὲ τὸ φῶς Ἑλευθερὸν ἢ σκιάδα μὲ τὰ σκοτί».

A. Βαλαωρίτης.

ΕΛΛΑΣ ἐχάθη λέγει ὁ Φλαμμεράιερ. Δὲν ὑπάρχουν πλέον Ἑλληνες ἀναφωνεῖ ὁ About. Τὸ αἷμα τῶν Λεωνιδῶν καὶ Θεμιστοκλέων ἐχάθη διὰ παντὸς διακηρύττουν οἱ περὶ αὐτοῦς.

Ὁγκώδεις τόμους πληροῦσι, προσπαθοῦντες διὰ τῶν ἐντέχνων αὐτῶν σοφισμάτων νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τὸν κόσμον τὰς στρεβλάς των θεωρίας, ἀγνοοῦντες οἱ τλήμονες ὅτι τὸ φῶς δὲν γίνεται σκότος, ὅτι ἡ ἀλήθεια δὲν γίνεται ψεῦδος ὅτι ὁ ἥλιος δὲν γίνεται ἕρεβος.

Ὅχι! ὄχι! ὄχι! Ὅ,τι καὶ ἂν σκέπτονται, ὅ,τι καὶ ἂν λέγουν, ὅ,τι καὶ ἂν διατείνονται, ὅ,τι καὶ ἂν κραυγάζουν ὅ,τι καὶ ἂν διακηρύττουν οἱ εὐρυμαθεῖς οὗτοι Εὐρωπαῖοι, ἢ Ἑλλάς δὲν ἐσβέσθη. Ζῆ καὶ ὑπάρχει. Τὸ αἷμα τὸ ἐνδόξως χυθὲν καὶ ἀφθόνως ποτίσαν τὴν γῆν τῶν Μαρσθῶνων καὶ τῶν Πλαταιῶν καὶ τὰ ὕδατα τῶν Σαλαμίνων δὲν ἐξηλείφθη εἰσέτι ἐκ τῆς γῆς. Πληροὶ ἀκόμη φλέδας, σφύζει ἀκόμη εἰς καρδιάς ἀνθρώπων. Πάλλει ἀκόμη εἰς χαλύβδινα στήθη ἡ καρδιά τῶν Κυναίγειρων καὶ τῶν Θρασυβούλων.

Ποῦ εἶσαι σοφὴ συγγραφεῦ τοῦ «Βασιλέως τῶν Ὁρέων»; Ποῦ εἰσθε πάντες σεῖς οἵτινες διασαλπίζετε ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον Ἑλληνισμός; Δεῖλαιοι, ὁ φωτοδόλος ἥλιος δὲν ἀμαυροῦται ἀπὸ νεφιδριῶν, ἅτινα τολμῶσι νὰ ἐπισκιάσωσι πρὸς στιγμὴν τὴν αἴγλην του, διότι μετ' ὀλίγον ἀπαστράπτει φαεινότερος, διαχέων τὴν ζωογόνον λάμψιν του. Ποῦ εἰσθε; Ἐλθετε νὰ ἴδῃτε τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἑλληνοῦ. Ἐλθετε ἐδῶ εἰς τὸ μικρὸν χωρίον, εἰς τὴν Στάτιστην τῆς Μακεδονίας, εἰσέλθετε εἰς τὸ πτωχὸν ἐκκλησίδιον καὶ γονατίσατε πρὸ τοῦ Σταυροῦ τούτου. Εἶνε ὁ τάφος τοῦ Παύλου Μελά «τοῦ Καπετὰν Μίκη Ζέζα». Ἀποκαλύψατε τὴν σοφὴν καὶ διδασκαρικήν σας πολιάν, διότι εὐρίσκεσθε πρὸ φαινομένου νεκροαναστάσεως, ἂν τοῦλάχιστον πιστεύητε τὰ συγγράμματά σας. Ὁ Παῦλος Μελάς ὑπῆρξεν Ἑλληνα.

Δὲν πρόκειται φιλιτάται ἀναγνώστριαί καὶ φιλιτάται ἀναγνώσται τῆς «Νέας Ζωῆς» νὰ ἐξάρω καὶ ἐξυμνήσω τὸν ἥρωα. Οὔτε τὴν πρὸς τοῦτο ἰκανότητα κέκτημαι, ἀλλὰ καὶ οὔτε ἐξυμνήσεως χρήζει ὁ ἥρωισμὸς τοῦ ἀνδρός. Εἶνε αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὑψηλός. Δὲν πρόκειται νὰ ἐκθέσω καὶ ἐξιστορήσω τὰ γεγονότα ταῦτα, τὰ ὅποια εἶνε τόσο ὠραία καὶ τόσο ἀληθῆς

εὐγενῆ, ὥστε καὶ ἀπὸ τὸν ἀπλούστερον κάλαμον ἐξιστοροῦμενα ἀποτελοῦσι τὴν καλλιτέραν ἀποθῆσιν ἣν δύναται νὰ ἐλπίσῃ θνητός, διότι ἄλλοι πολλοὶ ἀνώτεροι καὶ καταλλήλοτεροί μου ἐποίησαν τοῦτο. Ὅχι. Ἐπιχειρῶ ἀπλῶς δι' ὀλίγων νὰ σκιαγραφήσω τὸν ἀμετρον ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν γλυκεῖαν ὑπερηφάνειαν ἣν καὶ πᾶς Ἑλληνόπαις εἶμαι βέβαιος ὅτι ἤσθάνθη ἀναγινώσκων τὸν ἥρωϊκὸν καὶ ἐνδοξὸν θάνατον τοῦ Ἐθνομάρτυρος Παύλου Μελά.

Δόξα τῷ Θεῷ ἡ Ἱστορία ἡμῶν καὶ ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νεότερα βρῖθει παραδειγμάτων, διὰ τὰ ὅποια πᾶς Ἑλληνόπαις δικαιούται νὰ γαυριᾷ ἐπὶ τῷ γένει του καὶ νὰ θέτῃ τὴν Ἐθνικὴν του ὑπερηφάνειαν ὑψηλότερον παντὸς ἄλλου, ἀλλὰ τὰ σύγχρονα παραδείγματα ἀναμφιβόλως εἶνε ζωντανότερα. Πρὸ πάντων μετὰ τὸν ἀτυχῆ μας τελευταῖον πόλεμον καὶ ἐν ταῖς σημεριναῖς ἡμέραις, ὅτε ὁ Ἑλληνισμὸς φαίνεται ὅτι καταδιώκεται πανταχόθεν, ἥρωες ὡς ὁ καπετὰν Ζέζας εἶνε, τηλαυγεῖς φάροι κατὰ τῶν ἀνεμοστροβίλων, διαχέοντες τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν εἰσέτι δούλων ἀδελφῶν. Δὲν ἐννοῶ ὅτι ὑπάρχει Ἑλληνόπαις ὅστις ἀμφέβαλέ ποτε περὶ τούτου, διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι θὰ προετίμα νὰ θραύσῃ μᾶλλον τὴν κεφαλὴν του, ἂν ποτε ἦτο ἀξία νὰ συλλάβῃ τοιαύτην βέβηλον σκέψιν. Ἄλλ' ὅμως λίαν ἐγκαίρως ἦλθε νὰ μᾶς ἐμψυχώσῃ διὰ τοῦ παραδείγματός του ὁ ἀξιὸς γόνος τοῦ Λέοντος Μελά.

Εἶνε τόσο παρήγορον διὰ τὸν Ἑλληνα, διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐν γένει ὅτι σήμερον ὅτε ληστρικὴ καὶ αἰμοχαρὴς ἀνέκαθεν φυλὴ διὰ λυσαλαέας ἐπιδρομῆς καὶ ἀνηκούστων τερατοουργημάτων φρικτὴν ἐμπνεόντων καὶ εἰς τοὺς ἀπαθεστεροὺς τολμᾷ νὰ ὑπενδύηται τὴν προσωπίδα ἀτυχοῦς δούλου, ἐξεγειρομένου κατὰ τῶν ἀλύσειν του καὶ προτιμῶντος τὸν θάνατον, ὅτε οἱ πλεῖστοι δὲν φροντίζουσιν εἰμὶ περὶ τοῦ τίς νὰ ὑπερβῇ τὸν ἄλλον εἰς τὴν ὑποκρισίαν, ὑπῆρχεν ἀνὴρ πλούσιος, εὐγενῆς, νέος, ὠραῖος, λατρευόμενος ὑπὸ συζύγου ἀξίας αὐτοῦ καὶ ἀνταγαπωμένης, περιτριγυριζόμενος ὑπὸ φιλιτάτων τέκνων καὶ ἐκτιμώμενος ὑπὸ πάντων, ἐν μὴ λέξει εὐτυχῆς, ὁ ὅποιος ὅμως προὔτιμησε νὰ ὑπομείνῃ παντοίας στερήσεις, νὰ ἐγκαταλίπη τοὺς χοροὺς καὶ τὰς διασκεδάσεις, νὰ ἀφήσῃ τὴν πόλιν καὶ νὰ ἀναβῇ εἰς τὰ ὄρη, νὰ ἀφήσῃ τὴν φιλιτάτην σύζυγόν του, νὰ ἀποχωρισθῇ τῶν τέκνων του, διὰ μίαν ἰδέαν, τὴν Ἑλευθερίαν τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν του. Ἀπαιτεῖται ἀνέμφικτος εὐγένεια αἰσθημάτων διὰ νὰ ζωσθῇ τὸ ξίφος τοῦ καπετάνητος καὶ ἐν μέσῳ κινδύνων νὰ ἀναλάβῃ ἀγῶνα ἀνισον, ἀπελπιν κατὰ αἰμοδόρων τίγρεων, ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὰ πάντα, δόξαν, πλοῦτη, ἔρωτα καὶ ζωὴν ὑπὲρ τῶν στυλουμενων νῶν, τῶν σφαζομένων ἱερέων, τῶν βιαζομένων παρθένων, τῶν κατασφαζομένων νηπίων. Αὐτοῦ τὸ παράδειγμα μᾶς διδάσκει κάλλιον παντὸς ἐντέχνου λόγου ὅτι «πατὴρς τε καὶ μητὴρς καὶ τῶν προγόνων ἀπάντων ἀγιώτερον ἐστὶν ἢ πατὴρς καὶ οὐιώτερον καὶ ἐν μείζονι μόνον καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσιν.»

Τοιοῦτος ἐνδοξὸς θάνατος δὲν εἶναι θάνατος εἶναι μετὰδασ εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἥρωος Παύλου Μελά προσθέτει μίαν χρυσὴν σελίδα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πάλης τοῦ πνεύματος κατὰ τῆς ὕλης, τοῦ φωτὸς κατὰ τοῦ σκότους, τῆς Ἑλευθερίας κατὰ τῆς Τυραννείας. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἔχοντες ὑπ' ὄψιν πρέπει νὰ ἀποδυσθῶμεν εἰς τὸν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἀγῶνα, ἀτρόμητοι χωρὶς νὰ ἀριθμῶμεν τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, ἔτοιμοι νὰ προσφέρωμεν ὀλοκαύτωμα εἰς τὸν βομῶν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν υπάρξεως καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν μας, ἔστω καὶ ἂν πρόκηται νὰ μείνωμεν ἀφανεῖς, ἀγνωστοὶ καὶ εἰς αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν θνήσκομεν, ἔστω καὶ ἂν ἤμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἀποθάνωμεν ἢ τμημένοι, διότι τοιαύτη ἦτα εἶνε προτιμότερα παντὸς θριάμβου.

Τὸ σῶμα τοῦ Παύλου Μελά δὲν ἔχει ἀνάγκην μεγαλοπρεποῦς τάφου, πολυδαπάνων μνημείων, τάφος του εἶνε ἡ εὐγνώμων καὶ φλέγουσα καρδιά τῶν ὑποδούλων, τάφος του εἶνε σὺμπασα ἡ θεινοπαθῆς μὲν καὶ αἱματόδροκτος, ἀλλ' ἐνδοξὸς χώρα ὑπὲρ ἧς ἀπέθανεν. Ὁ τάφος του δὲν ἔχει ἀνάγκην στιλπνῶν μαρμάρων καὶ ἐπιθλητικῶν κιόνων διότι ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὑφ' ὃν κοιμᾶται τὸν αἰώνιον ὕπνον ὁ διαβαίνων Ἑλληνόπαις θαυμάσιος θὰ ὀρκίζηται νὰ ζήσῃ ἐλευθερὸς ἢ νὰ ἀποθάνῃ ὡς Ἐκείνους!

ΠΕΤΡΟΣ Ι. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ.

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΔΑΜΙΑΝΙ

«Ὁ διακαὴς πόθος καὶ τὸ ὄνειρόν μου εἶναι νὰ μεταβῶ τώρα εἰς τὴν χώραν, ἢ ὅποια ἐδώρησε τὰ φῶτα καὶ τὸν πολιτισμὸν εἰς τὸν κόσμον ὀλοκλήρον».

Γουλιέλμος Δαμιάνι.

*
**

Μέσα εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις ζωγραφίζεται καθαρὰ ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ μεγάλου Δαμιάνι. Καὶ εἶναι ἀξίος αὐτοῦ τοῦ τίτλου ὁ συγγραφεὺς, ὁ ὅποιος ἦτο μίαν φιλολογικὴ δόξα τῆς πατρίδος του, ὁ ἀνὴρ ὁ ὅποιος με ἔδην τὴν θέρημην τῆς καρδίας του ἠγάπησε τὴν ἰδικὴν μας Πατρίδα.

Καὶ μεταξὺ τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν ἐναπομεινάντων φίλων τῆς Ἑλλάδος, ἐκείνων οἱ ὅποιοι δὲν ἐδηλητηρήσθησαν ἀπὸ τὸ περιβάλλον ὑπερ ἐδημιούργησε τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀσυνειδησία διεκρίνετο ἢ συμπαιθῆς μορφῇ τοῦ Δαμιάνι ὁ ὅποιος τοσάκις ὕψωσε σθεναρὰ τὴν φωνὴν ὑπὲρ τῆς ἀδικουμένης Ἑλλάδος.

Ἐὰν ἡ Πατὴρς μας καυχᾶται ὅτι γεννᾷ τέκνα ἅτινα πάντοτε εἶναι πρόθυμα νὰ θυσιάσωσιν ὑπὲρ Αὐτῆς τὴν ζωὴν των, δικαιούται ἐπίσης νὰ καυχᾶται ὅτι

εἶναι τὸ ἀντικείμενον ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ ἐκ μέρους εὐγενῶν υπάρξεων. αἵτινες δὲν ἐγεννήθησαν μὲν ὑπὸ τὸν γλαυκὸν οὐρανὸν τῆς, ἐνεπνεύσθησαν ὅμως ἀπὸ τὰ θέλγητρά της καὶ ἀπὸ τὰς ἐνδόξους σελίδας τῆς Ἱστορίας της.

Καὶ δι' αὐτὸ μὲ τοὺς στεφάνους οὓς κατέθησαν ἐπὶ τοῦ πεφλημένου νεκροῦ ὀδύρομενοι οἱ συμπατριῶταί του, συναδελφώθησαν οἱ στέφανοι τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν καὶ μαζί μὲ τὸ δάκρυ τοῦ χύνει ἢ Ἰταλία ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ λατρευτοῦ τῆς τέκνου ἐνώνετα ὁ γλυκὺς ἀσπασμὸς ὃν στέλλει μακρόθεν ἢ κλαίονσα τὴν ἀπώλειαν τοῦ εὐκρινοῦς φίλου τῆς ἀπαρηγόρητος Ἑλλάς.

K. N. K.

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

ΤΗΝ πρώταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, Ἐφονεθέντος ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, τὴν ἐσπέραν ἔλαβε τὸν διορισμὸν ἀρχιστρατήγου καὶ τὴν διαταγὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν μακρὴν ἐκείνην χώραν, ὅπου ἐγένετο ὁ πόλεμος. Δὲν ἐδίστασεν, ἀλλὰ καταπνίγων ἐν τῇ ψυχῇ του τὸ ἄλγος, ὑπερ τὸν ἔθλιβε, κατεσίγησεν ἐν ἑαυτῷ τὴν φωνὴν τοῦ αἵματος καὶ ἦντλησεν ἐκ τῆς γενναίας καρδίας του, ὡς ἀρχαῖος στρατιώτης, θάρρος ἥρωϊκόν. Ἡ πατὴρς ἐν κινδύνῳ ἐθνικῇ ἀπῆτει τὴν νοσησομένην του καὶ τὴν ζωὴν του ὑπήκουσεν ἐκ καθήκοντος.

Τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως, ὅτε τὰ τηλεβόλα τοῦ λιμένος ἐβρόντων πρὸς τιμὴν του, ἤρπασε τὴν χρυσοφάντον πελοπίαν σημαίαν, τὴν ἑποῖαν εἶχον κεντήσει εὐλαβεῖς γυναικεῖαι χεῖρες, τὴν ἔκλινε πρὸς τὰ πλήθη, ἔπειτα τὴν ἐπίεσε πρὸς τὴν καρδίαν του, ἀνοψῶν τὰ βλέμματα εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς νὰ ἐπεκαλεῖτο τὴν μαρτυρίαν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κατὰ τὸν ἄλαλον αὐτοῦ ὄρκον.

Ταῦτα ἐγένον τὸσον λαμπρὰ ἐν τῇ ἀπλότητι αὐτῶν, ὥστε ὄλων αἱ κεφαλαὶ ἀπεκαλύφθησαν, ἐν ᾧ τὸ πλοῖον ἐγκατέλειπε τὴν παραλίαν καὶ ὁ μεγάλωσμος στρατάρχης ἀπεσπάτο πρὸς τὸ σκοτεινὸν μέρος τῶν ἑξαρτισμῶν καὶ τῶν ἰστῶν καλυπτόμενος ὑπὸ τῶν πτυχῶν τῆς σημαίας, ὡς ὑπὸ μανδύου δόξης.

Τὸ ταξείδιον ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ἀλγεινόν.

*
**

Ἰστάμενος ἐπὶ τῆς γεφύρας μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας, εὐθυτενῆς ὡς ἀγάμμα, ὁ στρατηγὸς ἀπέβλεπεν ἀτενῶς εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς, αἵτινες ἔχον γραφοῦντο μακρόθεν ἀμυδρὰ ὑπὸ τὸ βαθῶ ἴσχυρον κυανοῦν χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ. Ἄνελογίζετο τὴν εἰρω-

νείαν της τύχης, ήτις απέστειλεν αὐτὸν γέροντα ἤδη λευκότριχα εἰς αὐτὴν τὴν κατηραμένην γῆν τῶν ἐχθρῶν. Οἷτινες ἐφόρυσαν τὸν υἱὸν τοῦ ἐν πλήρει ἀκμῇ της ζωῆς του. Μετὰ τινας στιγμὰς θὰ ἐπάτει τὸ ἔδαφος, ἕπερ ἦτο ἀκόμη ὑγρὸν ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ φιλάτου αὐτοῦ τέκνου! Ἐν τῇ σκληρᾷ ταύτῃ ἀναμνήσει ἡ καρδιά του ἐδοκίμαζεν αἰσθημα μᾶλλον πατρός ἢ στρατιώτου καὶ δύο δάκρυα, τὰ ὅποια οὐδεὶς εἶδεν, ἔρρευσαν σιωπηλῶς ἐπὶ τῶν παρειῶν του.

Πέριξ αὐτοῦ διεστυροῦντο τὰ σύντομα προστάγματα τῶν ἀξιωματικῶν· ἤδη τὸ πλοῖον ἀνέστειλε τὴν ὁρμὴν του, ἡ ἀκτὴ ἐξηπλοῦτο πλησιέστατα μετὰ ἀλύσεις βράχων, σκοπέλων καὶ ὑφάλων, καλυπτομένων ὑπὸ ὑδροχαρῶν φυτῶν. Αἱ λεπτομέρειαι τοῦ λιμένα ἐφαίνοντο εὐκρινέστερον· μεγάλοι ἱστοὶ ὑψούμενοι πρὸς τὸν οὐρανόν, τὰ πολεμικά μετὰ τὰς πελωρίας καπνοδόχους των καὶ μετὰ τὰ τηλεβόλα των προκίπτοντα ἀπειλητικά. Εἰς τὰ κράσπεδα τοῦ υπερκειμένου ὄρους οἱ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἀμαυροὶ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως ἐπλαίσουν τὴν εἰκόνα ταύτην.

Ἀπέβησαν!

Εἰς τὸ ἀπειρον τοῦ ὀρίζοντος ὁ ἥλιος ἐδύθηεν ὑπὸ τὰ ὕδατα τὸν πυριφλεγῆ δίσκον του, ἐρυθρόχροα δὲ νέφη προσέδιδον καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ οὐρανοῦ χρῶμα χαλκοῦν καὶ ἀντανακλώμενα εἰς τὴν θάλασσαν καθίστων αὐτὴν πορφυρὰν καὶ ἡ ἀκτὴ ἐφαίνετο ὡς φλεγόμενη ἐκ τῆς ἀνταυγείας τῆς δύσεως.

Ὁ στρατηγὸς ἐφρικίασεν! ἐνόμισεν, ὅτι εἶδεν ἀνορθούμενον πρὸ αὐτοῦ ὄραμα πυρός καὶ αἵματος. Αἷμα ὑπῆρχε πανταχοῦ· εἰς τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν, εἰς τὸν πορφυρόχρυσον οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν καυστικὴν ἄμμιον, ἔπου ἐδύθηζοντο οἱ πόδες του! Διὰ τὴν ἀποφυγὴν τὸν φοβερὸν ἐφιάλτην πρὸς στιγμὴν ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ἔπειτα, αἰσχυρόνως διὰ τὴν ἀδυναμίαν, ἐπανῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, ἐνίσχυσε τὸ θάρρος του καὶ ὑψώσας τὸ μέτωπον διήλθεν ὑπὸ τὰ θριαμβευτικά τέξα· καὶ τὰ πρὸς τιμὴν του ἀνεγερθέντα τρόπαια, γαλήνιος καὶ σοβαρὸς ἐν μέσῳ τῶν ἀνευφημιῶν τοῦ ἐνθουσιώδους πλήθους.

* *

Δύο μῆνες διέρρευσαν καὶ ὁ στρατηγὸς ἔμεινε πιστὸς εἰς τὸν διπλοῦν ὄρκον, τὸν ὅποιον ὤμωσε, νὰ ἐκδικήσῃ δηλαδὴ τὸ πένθος τῆς πατρίδος του καὶ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του. Τὰ νικηφόρα στρατεύματά του διήνοιξαν ὄδον αἱματηρὰν μέχρι τοῦ κέντρου τῆς ἐχθρικής χώρας καὶ αὐτὸς δὲ συνεμερίσθη τοὺς κόπους των καὶ τὰς στερήσεις των· ἀλλὰ σκληρὸς δι' ἑαυτὸν, ἦτο τοιοῦτος καὶ διὰ τοὺς ἀνδρας του· οὐδέποτε οἱ ἀξιωματικοὶ του τὸν εἶδον νὰ καμφθῆ ἢ νὰ μειδιάσῃ.

Τῇ διαταγῇ αὐτοῦ οἱ ἀντάρται συλλαμβανόμενοι διεπερῶντο ἐν στόματι μαχαίρας ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ· ἐν τούτοις οὐδεὶς ἐμίμητο αὐτὸν ἐπὶ σκληρότητι· οἱ νόμοι τοῦ πολέμου εἶναι ρητοὶ κατὰ τῶν προδοτῶν καὶ ἡ ἀκαμπτος δικαιοσύνη του ἦτο νόμιμος. Οἱ στρατιῶται

του, οἵτινες ἐγνώριζον τὸ ἰδιαίτερον ὄραμα τοῦ βίου του, ἐσέβοντο τὸ μυστικὸν ἄλγος του καὶ δὲν κατηγόρουσαν αὐτὸν διὰ τὴν υπερβολικὴν του αὐστηρότητα. Καὶ ὅμως, ἐν τῇ καρδίᾳ ταύτῃ, ἦν ἡδονατὸς τὴν νὰ ἐκλάθῃ ὡς ἐκ γρανίτου πλασθεῖσαν ἡγείροντο ἐνίοτε ἐνδοιασμοὶ καὶ οἴονεϊ τύψεις συνειδότος.

Ἐσπέραν τινὰ ἡ περίπολος ὠδήγησεν εἰς τὸ στρατόπεδον πέντε αἰχμαλώτους ἐπανταστάτας μετὰ τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας· ἠχθήσαν ἐνώπιον τοῦ στρατηγοῦ, ὅστις τοὺς ἀνέκρινεν ἐσπευσμένως καὶ τέσσαρες θανατικά καταδικαί ἐξεδόθησαν παρ' αὐτοῦ· ὅτε ὅμως ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ πέμπτου, ὁ ἀρχαῖος στρατιώτης, ὁ ἔχων τὴν καρδίαν ὡς βράχον, ἐφάνη δισταζῶν· ἦτο τὸσον νέος αὐτός, μετὰ ὀφθαλμούς τῶν εἰλικρινῶν καὶ μετὰ πρόσωπον ὡς παιδίου!

Συγκινηθεὶς ἐκεῖνος ἐκ τῆς θαλερᾶς νεότητός του θὰ ἐφείδετο τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ὅτε ὁ αἰχμαλώτος ἀνορθωθείς διὰ μιᾶς ἐξακοντίζων βλέμματα ἀγρίας χαρᾶς ἀνέκραξεν:

— Οὐτε ἔλεος, οὔτε χάριν! θέλω νὰ συμμερισθῶ τὴν τύχην τῶν συντρόφων μου. Σὺς μισῶ Σὺς τοὺς θημιούς καὶ δυνάστας! Σὲ μισῶ Σὲ τὸν ἀρχηγόν των! ἂν καὶ δύνασαι νὰ με φονεύσῃς, ἢ ἐκδικησὶς μου εἶναι ἰκανοποιητικὴ, διότι ἐγὼ ἐπληξά τὸν υἱὸν Σου, τὸν ὡραῖον ξανθὸν ἀξιωματικόν, ἐνῶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ληστῶν του προσέβαλλε τὰ ὑποστατικά μας!

Ὁ στρατηγὸς ὠχρίασας φρικωδῶς, συνέστειλε τὸ πρόσωπον ἐκ τρομεροῦ ἄλγους· οἱ ὀφθαλμοὶ του ὑπεμέτρως ἀνοιχθέντες ἐφαίνοντο ἔτοιμοι νὰ κερυνοβολήσουν αὐτὸν τὸν ἄφρονα, ὅστις τὸν προεκάλε. Πρὸς στιγμὴν ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ περιστροφόν του, ἔπειτα ἐκρατήθη καὶ διέταξε μετὰ φωνῆν σύντονον καὶ ἠχηρὰν.

— Βάλει' αὐτὸν τὸν ἀντάρτην στὰ δεσμά! διπλασιάσατε τοὺς φύλακας! ἂν φύγη σὺς καθιστῶ ὑπευθύνους... θ' ἀποφασίσω κατόπιν περὶ αὐτοῦ. Εἶπε καὶ δι' ἀποτόμου κινήσεως διέταξε ν' ἀπαγάγῃ τὸν αἰχμάλωτον. Τὸσον δὲ ἀπειλητικὴ ἦτο ἡ κίνησις του καὶ τὸσον ἀγρία σκληρότης ἐξωγραφῆθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ὅστ' ἐκεῖνοι οἵτινες ἐβάδιζον ἤρεμοι ὑπὸ βροχῆν σφαιρῶν καὶ ὄβυσζων, ὅτε τὰ μυδράλια ἐθέριζον πέριξ αὐτῶν τοὺς ἀνδρας ὡς στάχεις, ἐκεῖνοι οἱ γενναῖοι, οἵτινες πρὸς οὐδὲν ἐλογίζοντο τὴν ζωὴν, ἐφρίξαν ἐκ τρόμου καὶ προσηλωθέντες εἰς τὴν θέσιν των ἄφωνοι, διηρωτώντο καθ' ἑαυτοὺς ποῖαν ἀρὰ γε νέαν ποινὴν ἢ ποῖαν ἀνήκουστον βάσανον θὰ ἐφεύρισκεν ὁ πατὴρ οὗτος πρὸς ἐκδικησιν!...

Τέλος ἠγγέρθη, προσεκάλεσε διὰ νεύματος τὸν ὑπασπιστήν του καὶ δεικνύων εἰς αὐτὸν δύο βράχους, οἵτινες ἀνύθουν εἰς τὸ λυκόφως τῆς ἐσπέρας τὴν σκιερὰν αὐτῶν κορυφὴν, διέταξε.

— Τὴν αὐγὴν, ἄμα φανῆ ὁ ἥλιος μετὰ τῶν δύο ἐκείνων κορυφῶν, θὰ τυφεκίσητε τοὺς τέσσαρας καταδικαιούς, ὡς πρὸς τὸν πέμπτον περιμένετε τὰς διαταγὰς μου! Σὺς καθιστῶ ὑπεύθυνον!

Ἀπέστειλε τὸν ἀξιωματικὸν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν του.

Φρικώδης ἀδημονία συνέσπα τὴν καρδίαν του. Πλησίον του, εἰς τὴν διάκρισίν του, ἦτο ὁ φονεὺς τοῦ υἱοῦ του. Τὸν ἐκράτει καὶ κατ' ἀρέσκειαν ἡδύατο τὴν ἐπαύριον ἢ καὶ αὐθιγοὶ νὰ τὸν συντρίψῃ ὡς κακοποιὸν ἐρπετόν.

Ἐκεῖνος δὲν ἐζήτησεν αὐτὴν τὴν ἐκδίκησιν! ἡ τύχη ὠδήγησε τὸν ἐχθρὸν του εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

Λάμπεις χαρᾶς κακεντρεχοῦς ἤστραψεν εἰς τὰ ὄμματά του· ἡ κεφαλὴ του ἔπεσε βαρεῖα μετὰ τῶν χειρῶν του καὶ ἤρχισε νὰ συλλογίζηται.

Ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας τὸν ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ ρεμβασμοῦ του, εἰδοποιήσας, ὅτι γυνὴ τις, πρὸ ὀλίγου εἰσελθούσα, ἐζήτηε ἐπιμόνως νὰ τῇ ἐμιλήσῃ.

Ὁ στρατηγὸς διέταξε νὰ τὴν εἰσαγάγῃσι.

Νεαρὰ γυνὴ θαυμασιῶς ὡραία εἰσῆλθε τρέμουσα. Μετὰ φωνῆν θρηνώδη καὶ ὀφθαλμοὺς πλήρεις ἰκεσίας ἐξήγγισεν αὐτῇ, ὅτι ἤρχετο νὰ ζητήσῃ χάριν ὑπὲρ τοῦ μνηστήρος αὐτῆς, αἰχμαλωτισθέντος τὴν ἐσπέραν τῆς προτεραιᾶς· αὐτὴ ἐγίνωσκε τὴν ἀναμένουσαν τὸν μνηστήρα της τύχην, ἀλλ' εἶχεν ἄκραν πεποθησιν εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ἰκέτευεν. Ὁ στρατηγὸς ἔσεισε τὴν κεφαλὴν του ἀπειλητικῶς. Ἐκεῖνη ἐμάντευσε τὴν ἀρνησιν καὶ ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας του, συμπλέκουσα τὰς χεῖρας ἐξ ἀπελπισίας.

— Ὅχι! ἐκεῖνος, ὅστις εἶχε τὰς τρίχας λευκάς δὲν θὰ ἦτο κακός, ἐκεῖνος ὅστις ἐγίνωσκε πόσον εἶναι γλυκεῖα ἡ ὑπαρξίς, θὰ ἐφείδετο τῆς ζωῆς ἐνὸς νεανίου· τί θὰ ἐκέρδιζεν ἐκ τοῦ θανάτου τούτου; ἢ ἄφρασις θὰ τῷ ἦτο εὐκολός, ἐὰν ἤθελε, καὶ ὁ θεὸς θὰ τὸν ἠγλόγει διὰ τὸν πρῶτον αὐτὸν λόγον.

Ὁ στρατηγὸς ταραχθεὶς ἐδίσταζε, τρομερὸς δὲ ἀγὼν συνετελεῖτο ἐν τῇ καρδίᾳ του μετὰ τὸ ἐλέους καὶ ἐκδικήσεως· ἀρὰ γε θὰ ἀπένευμε χάριν διὰ πρώτην φοράν; Τέλος ἀνήγγερε τὴν κεφαλὴν καὶ ὡς νὰ ἠσχύνετο διὰ τὴν ἀδυναμίαν του ἠθροῦσε σκληρῶς τὴν ἐρώτησιν ταύτην.

— Ἔστω! τὸνομα τοῦ αἰχμαλώτου;

Μόλις πιστεύσασα τὴν εὐτυχίαν της ἡ νεανίς εἶπε τὸ ὄνομα τοῦ μνηστήρος αὐτῆς. Πλήν μόλις τὸ ἐπρόφερε καὶ ὁ στρατηγὸς ἀνεπήδησε πρὸς αὐτὴν μετὰ συνεσπασμένα χαρακτηριστικά καὶ συνθλίβων τὰς χεῖράς της ἰσχυρῶς, τὴν ἐθεώρει μετὰ φλέγοντας τοὺς ὀφθαλμούς ἐκ μίσους, ὠρυόμενος δ' ἐκραύγασεν.

— Αὐτὸν ν' ἀφήσω! οὐδέποτε, μυριάκις οὐδέποτε!

Ἐντρομος ἐκεῖνη ἐνόμισεν, ὅτι παρεφρόνησεν αὐτὸς δ' ἐξηκολούθησε.

— Δὲν γνωρίζεις λοιπόν, ὅτι αὐτὸς ὁ μνηστήρ σου ἐφόνευσε τὸν υἱὸν μου!... καὶ θέλεις νὰ τὸν συγχωρήσω;

Ἡ φωνὴ του ἐσοῦριζε μετὰ τῶν ὀδόντων του, ἠφρίζεν, ἔπειτ' ἀνεκάγχασεν, ὡς ἀλλοφρονήσας καὶ συντάρξας τὴν ἐπισκέπτριά του, τὴν ὠθησεν ἀποτόμως ἐξω τῆς σκηνῆς.

Λυγμοὶ διέσχισαν τὸν αἰθέρα καὶ ἐπῆλθε σιγὴ πένθημος, νεκρικὴ!

Συντρίβεις ἐκ τοῦ κόπου καὶ τῆς συγκινήσεως ὁ στρατηγὸς ἐρρίφθη, χωρὶς νὰ ἐκδυθῆ εἰς τὴν κλίνην του· ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν ἐκλείσει τὰ βλέφαρά του.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, καίτοι ἀνετράφη εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἐν τούτοις δὲν ἦτο συνειδησιμὸς εἰς τὴν αἰματοχυσίαν.

Μάτην ἠθέλε νὰ ἀπαλλαχθῆ τῆς σκέψεως ταύτης.

Ὁ νοῦς του ἐπέστρεψε πάντοτε πρὸς τὰ ἀνθρώπιν' αὐτὰ πλάσματα, τῶν ὁποίων αὐτὸς εἶχε μετρήσει τὰς στιγμὰς, καθ' ἃς θὰ ἔζων. Μάτην ἠθέλησε νὰ κατασιγάσῃ τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεώς του, ἦτις τῷ ἐφώναζε στενωρεῖως· ἀρὰ γε ἐνήργει ὡς ἀρχηγὸς στρατοῦ, κρίνων νομίμως ἀνευ μνησικακίας καὶ μίσους ἢ, ἀπατηθεὶς ἐκ τοῦ ἄλγους, ἐνήργει μᾶλλον ὡς πατήρ, ἐκδικούμενος τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ του; ὡς στρατηγὸς μὲν εἶχεν ἤδη παραχωρήσει δις τὴν ἀφρασίαν τῶν καταδικαιῶν, ὡς πατήρ δ' ὅμως καὶ πάλιν δις ἐπέβαλλεν εἰς αὐτοὺς τὴν θανατικὴν ποινὴν. Ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως παρέβαινε τὸ καθήκον του, καταχρώμενος τὴν δοθεῖσαν εἰς αὐτὸν ἐξουσίαν. Ἡ τιμότης τοῦ ἀρχαίου στρατιώτου ἐπανέστη. Ἐπειτ' ἀμέσως εὗρεν ἄτοπον καὶ γελοῖον τὴν ἀμφιβολίαν του. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔκαμε χρῆσιν τοῦ δικαίωματος. Οἱ καταδικοὶ ἦσαν προδότες, ἀλλ' ἡ συνειδησίς του ἐκραξεν, ὅτι πρῶτον ἠθέλε σῶση ἕνα αἰχμάλωτον! διατί λοιπόν ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῆς ἐπεικειᾶς καὶ νὰ ἐφείδετο τοιοῦτοτρόπως τοῦ ἀντάρτου, τοῦ φονεῦς τοῦ υἱοῦ του! Ἀλλ' ἀρὰ γὲ οὕτως θὰ ἐξεδικεῖτο; Μὴ τολμῶν ν' ἀποκριθῆ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἠγγέρθη, ἠνοιξε τὴν θύραν τῆς σκηνῆς του καὶ ὁ ἐξῶθεν δροσερὸς ἀήρ ἐπληξε τοὺς πυρέςσαντας κροτάφους του....

Οἱ ἀστέρες ἐξηφανίζοντο εἰς τὸν ὠχρὸν οὐρανόν. Λάμπεις τινὲς λευκάζουσαι ἐπλανῶντο μακρὰν τῶν λόφων· μετ' ὀλίγον θ' ἀνεφάνετο ἡ αὐγὴ. Ὁ στρατηγὸς ἐφρικίασεν· ἔπρεπε νὰ σπεύσῃ λαμβάνων ἀπέφασιν τινὰ· ὕψωσε μηχανικῶς τὰ ὄμματα, ὡς ἀναζητῶν ἀνωθεν συμβουλὴν καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς, ἦτις μετεσχηματίζετο εἰς αἰθουσαν πολεμικοῦ συμβουλίου, παρετήρησεν ἀνωθεν τῆς χρυσοποικιλτοῦ σημαίας τὸν Χριστόν, κρεμάμενον, πελιδνόν, μόλις διακρινόμενον εἰς τὸ ἀμυδρὸν λυκαυγές· τὸν εἶχε τοποθετήσῃ ἐκεῖ ἰδίαις χερσίν. Ὁ Χριστὸς ἐδίδασκε τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν πραότητα, ἀλλ' οὐχὶ τὴν ἐκδίκησιν. Πρὸς στιγμὴν ὁ στρατιώτης τὸν ἐθεώρησε σιωπηλός· ἐπὶ τῆς πελιδνῆς ὕψεως τοῦ ἐσταυρωμένου ἀνέγνω βεβαίως μίαν ἐντολήν· ἐκλίνε τὸν αὐχένα καὶ ἐξῆλθε πλήρης γαλήνης.

Ἦδη τὸ φῶς διεχέετο ἀπλετοῦν καὶ εἰς τὴν φωτεινὴν καμπύλην τῶν δύο βράχων ὁ οὐρανὸς μᾶλλον ροδόχρους ἀνήγγελλε τὴν προσεχῆ ἐμφάνισιν τοῦ φαιδου.

Ἡ σάλπιγξ ἀντήχει καὶ τὸ στρατοπαιδὸν ἀφυνίξετο· ἡδη οὐλαμὸς στρατιωτῶν τὰ ὄπλα ἐπ' ὤμου προὐχόμενος ἠγούμενος ἐνὸς ἀξιωματικοῦ μετὰ τὸ ξίφος ἀνά χεῖρας. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, ὁ στρατηγὸς ἐνόησε τὸ πᾶν ὤρμησε πρὸς αὐτούς· ἔκαμε σημεῖον εἰς τὸν ἀξιωματικόν, ὅστις προσδραμῶν ἐλαβε τὴν ἐξῆς διαταγὴν.

— 'Αναστείλατε τὴν ἐκτέλεσιν· οἱ τέσσαρες αἰχμαλώτοι θὰ ἀνταλλαγῶσιν· ὀδηγήσατε ἐνώπιόν μου τὸν πέμπτον!

Μετά τινα λεπτά ὁ νεαρός ἀνάρτης ἐνεφανίζετο ἀλυσόμενος.

Ἐστρατηγὸς τὸν παρετήρησε σκεπτικῶς, ἔπειτα διέταξεν.

— 'Αφαιρέσατέ του τὰ δεσμά!

Θέσατέ τον ὑπὸ συνοδείαν τριῶν ἀνδρῶν καὶ ὀδηγήσατέ τον μέχρι τῆς ἐχθρικής γραμμῆς· εἶν' ἐλευθερος!

Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀξιωματικὸς ἐκπλαγεὶς ἐδίσταζεν ἀκόμη, ἐκεῖνος ἐξηκολούθησεν.

— Ὑπακούσατε!... τὸ θέλω!

Ἐστρατηγὸς ὕψουτο ὑπεράνω τῶν ροδοχρόων βράχων μὲ χρυσοφαεῖς ἀκτῖνας, περιλούων διὰ ξανθῆς λάμπειας τὴν πεδιάδα καὶ τοὺς λόφους.

Ἐστρατηγὸς εἰσήλθεν εἰς τὴν σκηνὴν του βραδυπορῶν. Ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ ἔλαμπεν ἐν χρυσῇ ἀποθεώσει· αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἐσχημάτιζον εἰς αὐτὴν αἴγλην μαρμαίρουσαν, αἱ δὲ κάτωθεν αὐτῆς πτυχαὶ τῆς σημαίας ἐκυμάτιζον εἰς τὴν πρωϊνὴν αὐραν φερέλιδες.

Τότε πρώτην φοράν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του ὁ τραχὺς στρατιώτης συνησθάνθη χαρὰν τινα, φωτίζουσαν τὴν καρδίαν του, ἐν ᾧ μειδιάμα γλυκύπικρον ἀνέλαμψεν εἰς τὴν ὄψιν του!

Ἐστρατηγὸς ἐξεδικήθη ὡς Θεὸς καὶ αὐτὸς ἐξεδικήθη ὡς στρατιώτης.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Γ.Ν. ΣΕΓΚΑΚΗΣ.

EMILE RICHEBOURG

ΜΕΛΑΙΝΑΙ ΟΦΡΥΕΣ

(Συνέχεια)

ἘΠΕΚΡΑΤΗΣΕΝ ἐκ νέου μακρὰ σιωπὴ.

— Δεσποινίς, εἶπεν ἐπὶ τέλος ὁ Κάρλος, δὲν θέλω νὰ σᾶς τὸ ἀποκρύψω· οὐδεμίαν ὑπόθεσιν με ἐκάλει σήμερον εἰς τὴν Ὀτέ'ε'λ· ἤλθον μόνον καὶ μόνον με τὴν ἐλπίδα νὰ σᾶς συναντήσω.

— Ἀλλὰ κύριε... ἐφέλλισεν αὐτή.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ὁ νεαῖος· μὲ ὄδηγε τὸ ζῶηρον ἐνδιαφέρον ὅπερ ὑμεῖς καὶ ὁ μικρὸς Ἀνδρέας μοι ἐμπνέετε.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ νεῖος παρετήρει αὐτὸν μετὰ φόβου:

— Ὡ! δεσποινίς, ἐκράυγασε, σᾶς ἱκετεύω, μὴ σχηματίζετε κακὴν ἰδέαν περὶ ἐμοῦ· δὲν με γνωρίζετε, ἀλλὰ σᾶς ὁρκίζομαι ὅτι οὐδεμίαν ἔγω κακὸβουλὴν σκέψην, ἔτι εἶμαι ἀνίκανος νὰ προσφέρω λέξιν ἣτις θὰ σᾶς προσέβαλλεν ἢ ἀπλῶς θὰ σᾶς ἀπήρσκειν. ἀνίκανος νὰ παραλείψω ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον τὸ πρὸς ὑμᾶς ὑφειλόμενον σέβας.

— Σᾶς πιστεύω, κύριε, ἀπήντησεν ἡ νεῖος, ἐνθαρρυνθεῖσα ὑπὸ τοῦ εὐκρινοῦς τόνου τῶν λόγων τοῦ νεαῖου καὶ ἐτι μάλλον ὑπὸ τῆς γλυκείας ἐκφράσεως τῆς φυσιολογίας του.

— Τώρα, ἐπανέλαθεν ὁ Κάρλος, ἔχω νὰ σᾶς ζητήσω μίαν χάριν.

— Μίαν χάριν;

— Μάλιστα· νὰ με θεωρῆτε δηλαδὴ ὡς φίλον σας.

— Εἶναι πολὺ αὐτὸ πῶς ζητεῖτε, κύριε, εἶπεν αὐτὴ σοβαρῶς.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη αὐτός, ἐάν πράγματι με θεωρῆτε ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης σας.

— Ἀλλά...

— Θεωρῆτέ με ἀπλούστατα, δεσποινίς, ὡς σεβαστὸν φίλον σας, εὐκρινὴ καὶ ἀσφαλὴ, καὶ παρέχετέ μοι τὴν εὐνοιαν νὰ ὁμιλῶ μετ' ὑμῶν ὡς παλαιὸς φίλος.

— Τί ἔχετε λοιπὸν ἀκόμη νὰ μοι εἰπῆτε κύριε;

— Ἐάν διδῆτε πίστιν εἰς τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐνδιαφέρον μου, εἰς τὴν εὐκρινεῖαν τῆς φιλίας ἣν σᾶς προσφέρω, δὲν θὰ ἀρνῆσθε νὰ ἀπαντήσητε εἰς ἐρωτήσεις τινὰς ἃς ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἀπευθύνω.

— Ἴσως, κύριε, τοῦτο ἐξαρτᾶται....

— Ἐχετε ἀκόμη τοὺς γονεῖς σας;

— Ἀχ! ὄχι, κύριε, καὶ οἱ δύο ἀπέθανον.

— Καὶ ζῆτε μόνη;

— Ναί, μόνη μετὰ τοῦ μικροῦ μου Ἀνδρέου, τοῦ ὁποῖου εἶμαι πλέον ἢ μήτηρ· εἶναι ὀρφανός, εἶμαι ὀρφανή.

— Θὰ μοι ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς ἐρωτήσω ἐάν ἔχετε περιουσίαν;

Ἡ νεῖος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν.

— Εἶμαι πτωχή, εἶπε, πολὺ πτωχή.

— Ἀλλὰ τότε πῶς ζῆτε;

— Ἐργάζομαι.

— Ποῖον εἶναι τὸ ἐπαγγελλμά σας;

— Ζωγραφίζω ἐπὶ πορσελάνης, ἐπὶ μίλου, ἐπὶ ελεφαντόδοντος καὶ ἐπὶ μεταξῆς διὰ ῥιπίδια.

— Λοιπὸν εἴσθε καλλιτέχνις;

— Ὡ! μὴ ἀσπῆμος καλλιτέχνις, κύριε. Ὁ πατήρ μου ἦτο ἀληθὴς καλλιτέχνης· παρήγαγεν ὠραιότατα ἔργα. Ἀπὸ νεαρῶτάτης ἡλικίας μᾶς εἶχε διδάξῃ τὴν ἰχνογραφίαν, εἰς τὴν πτωχὴν ἀδελφὴν μου καὶ εἰς ἐμέ.

Ἡ Ἐρνεστίνη, ἡ ἀδελφὴ μου, εἰς ἡλικίαν μόλις εἴκοσι ἐτῶν, ἐδίδασκε τὴν ἰχνογραφίαν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πόλεως. Ἡ δυστυχία τῆς καὶ ὁ ἐπακολούθησας θάνατός τῆς ὠδήγησαν τὸν πατέρα μου εἰς τὸν τάφον· τρεῖς μῆνας πρότερον, ἐσχόν τὴν δυστυχίαν νὰ χάσω τὴν μητέρα μου.

Ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός μου, ἡ ἀδελφὴ μου δὲν ἔζη πλέον μετὰ τοῦ πατρός μου καὶ ἐμοῦ, ἀλλ' εἶγεν ἐνοικίαση δημοτίων ἐν Παρισίοις ὅπως εὐρίσκειται πλησίον τῶν σχολείων τῆς. Οὐδὲν ἐγνωρίζομεν περὶ αὐτῆς, ὅτε αἰφνυδῶς ἐπληροφόρησεν τὸν θάνατόν τῆς καὶ τὴν γέννησιν τοῦ τέκνου τῆς. Ἐκτοτε εἶμαι ἡ μήτηρ τοῦ μικροῦ Ἀνδρέου.

— Καὶ πόσων ἐτῶν ἦσθε τότε;

— Μόλις δεκαεσσάρων.

— Ἀ! δεσποινίς, εἶπεν ὁ νεαῖος διὰ φωνῆς τρεμύσεως ἐκ συγκινήσεως, εἶναι ἰσρά πράξις αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐκάμετε.

— Ἦτο τὸ καθήκον μου, κύριε, ἀπεκρίθη σπογγίζουσα τοὺς πλήρεις δακρύων ὀφθαλμούς τῆς.

— Καὶ ἀπεριήθητε κατ' ὀλοκληρίαν εἰς τὸ παιδίον;

— Μάλιστα, κύριε, κατ' ὀλοκληρίαν.

— Εἶναι πολὺ καλὸν, ἢμπορῶ μάλιστα νὰ εἴπω πλουσίως ἐνδεδυμένος ὁ μικρὸς σας Ἀνδρέας· δὲν ὑποβάλλεσθε εἰς στερησεις δι' αὐτόν;

— Ὡ! ὄχι, κύριε· δὲν φροντίζω τόσο πολὺ διὰ τὸν ἑαυτόν μου.... Ἀλλῶς, ὅταν ἔχω ἐργασίαν, κερδίζω ἀρκετὰ.

— Καὶ ἔχετε πάντοτε ἐργασίαν;

— Ὅχι διαρκῶς· ἔχω καὶ ἐβδομάδας ἀργίας.

Ἀλλὰ τὰς προβλέπω καὶ φυλάττω τὰ ὀλίγα κέρδη μου διὰ τὰς ἡμέρας κατ' ἄς στερούμαι ἐργασίας.

— Τοῦτο δεκνύει ὅτι εἴσθε οἰκονόμος, δεσποινίς, καὶ ὅτι ἔχετε τὰξιν.

Ἀπεκρίθη μειδιῶσα:

— Καὶ μήπως δύναμαι θὰ πράξω διαφοροτικά;

— Μόνον, ἐπανέλαθεν ὁ νεαῖος μετὰ μικρὰν σιγὴν, ὅταν ὁ μικρὸς σας Ἀνδρέας θὰ μεγαλώσῃ· πρέπει νὰ τὸν στελλῆτε εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἑκάστον ἐτὸς, ἐφ' ὅσον αὐ-

ξάνῃ ἡ ἡλικία του, θὰ αὐξάνουν καὶ αἱ δαπάναι σας· δὲν ἀνησυχεῖτε ποσῶς δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν;

Ἡ νεῖος παρετήρησε τὸν Κάρλον προσεκτικῶς, ὥστε ἤθελε νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τὸ βᾶθος τῆς σκέψεώς του. Εὐρίσκειτο ἐν ἀμηχανίᾳ. Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἐφάνη δισταζούσα. Ἐπὶ τέλος, ἀπεφάσισε νὰ ὁμιλήσῃ.

— Κύριε, εἶπεν, εἴσθε καλὸς· πιστεύω εἰς τὴν εὐμεινίαν σας καὶ εἰς τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ δεκνύετε ὑπὲρ ἐμοῦ, ἔχω πλήρη πρὸς ὑμᾶς ἐμπιστοσύνην καὶ ἂν καὶ δὲν σᾶς γνωρίζω, θὰ ἴδῃτε, ἐξ ὅσων θὰ σᾶς εἴπω, ὅτι σᾶς θεωρῶ ὡς φίλον.

— Εὐχαριστῶ, δεσποινίς.

— Ὁ ἀνεψιὸς μου ἔχει τὴν ἑν μικρὸν κεφάλαιον τεσσάρων χιλιάδων φράγκων κατατεθειμένον εἰς ὀμολογίας τῆς Κτηματικῆς Πιστώσεως τῆς Γαλλίας.

— Τέσσαρες χιλιάδας φράγκων ἃς ὠκονομήσατε; ἀνεφώνησεν ὁ τραπεζίτης μετὰ θαυμασμοῦ.

— Ὅχι, εἶπεν ἡ νεῖος κινούσα τὴν κεφαλὴν· ποτὲ δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ κάμω τόσας οἰκονομίας.

— Ἀλλὰ τότε...

— Αἱ τέσσαρες αὐταὶ χιλιάδες φράγκων, προέρχονται ἐξ ἐτησίας προσόδου ἐκ χιλίων διακοσίων φράγκων, ἐπ' ὀνόματι τοῦ μικροῦ μου Ἀνδρέου καὶ ἦν λαμβάνω κατὰ τριμηνίαν.

— Ἀ! Καὶ ποῖος δίδει αὐτὴν τὴν πρόσοδον;

— Τὸ ἀγνοῶ, κύριε.

— Τὸ ἀγνοεῖτε; Μοὶ φαίνεται πολὺ παράδοξον.

— Ὑποθέτω ὅτι ὁ πατήρ...

— Πράγματι, αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι.

— Ἀναμφιβόλως θὰ κατέχετο ὑπὸ τύφωσιν καὶ εὖρε τὸ μέσον νὰ κάμῃ κάτι τι διὰ τὸν υἱὸν του χωρὶς νὰ φανερωθῇ.

— Καὶ ποῖον μέσον μετεχειρίσθη;

— Ὡ! Ἀπλούστατον! Τρεῖς μῆνας μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς μου καὶ ἑνα μῆνα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου, ἐλάβον ἐπιστολὴν ἐνὸς συμβολαιογράφου προσκαλοῦντός με νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὸ γραφεῖον του δι' ὑπόθεσιν ἀφορησάν με. Μετέθην πράγματι καὶ ὁ συμβολαιογράφος ἀφῶ μοι ἀπήλυθεν ἐρωτήσεις τινὰς, μοὶ εἶπεν ὅτι πρόσωπον, οὕτινος τὸ ὄνομα δὲν ἠδύνατο νὰ μοι καταστήσῃ γνωστὸν, ἀφίερων ὑπὲρ τοῦ τέκνου τῆς ἀδελφῆς μου ἐτησίαν πρόσοδον χιλίων διακοσίων φράγκων λαμβανομένων κατὰ τριμηνίαν ἐκ τοῦ γραφείου του ὑπ' ἐμοῦ ἢ ὑπ' ἄλλου προσώπου ἐξουσιοδοτούμενου πρὸς τοῦτο.

Ἐκτοτε, κύριε, ἀπόσυρον παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου, τριακόνσια φράγκα κατὰ τριμηνίαν διὰ τὸν μικρὸν μου Ἀνδρέου. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι δὲν ἀνησυχῶ πολὺ διὰ τὰς δαπάναις τὰς ὁποίας θὰ κάμω δι' αὐτόν ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐκτοτε, κύριε, ἀπόσυρον παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου, τριακόνσια φράγκα κατὰ τριμηνίαν διὰ τὸν μικρὸν μου Ἀνδρέου. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι δὲν ἀνησυχῶ πολὺ διὰ τὰς δαπάναις τὰς ὁποίας θὰ κάμω δι' αὐτόν ἐν τῷ μέλλοντι.

— Είναι πολύ φρόνιμον αὐτὸ ποῦ κάνετε, δεσποινίς.

— Ἄλλ' εἶναι φυσικώτατον κύριε.

— Δι' ὑμᾶς, καί ἄ, σὰς τὸ λέγω καθαρά, ἐν ὄλῃ τῇ εὐλικρινεῖα σὰς θαυμάζω.

— Ἄ! κύριε.

— Ναί, δεσποινίς, καί, σὰς θαυμάζω! ἐπανέλαθεν ὁ νεανίας μετὰ θερμότητος προδιούσης τὸν ἐνθουσιασμόν του.

Ἡ νεάνις ἐγένετο ἐρυθρὰ ὡς κεράσιον καὶ ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπὸ τὸ φλογερὸν βλέμμα τοῦ τραπεζίτου.

— Θὰ φανῶ ἀδιάκριτος ἐπανέλαθεν, εἰάν σὰς ἐρωτήσω τὸ ὄνομα τοῦ συμβολαιογράφου;

— Οὐδόλως, κύριε! ὀνομάζεται Φαδιέρος καὶ κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Σταυροῦ τῶν Μικρῶν Ἀγρῶν.

Ὁ Κάρλος ἐσκίρτησε καὶ λάμψις ἐφώτισε τὸ βλέμμα του.

Ἄς εἰπῶμεν, πρὸς ἐξήγησιν τῆς αἰφνιδίας συγκινήσεώς του, ὅτι ὁ κ. Φαδιέρος ἦτο ὁ συμβολαιογράφος τῆς μητρὸς του.

Προσῆλωσε προσεκτικῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς νεανίδος, ἥτις ἐφάνη ταραχθεῖσα ὡς ἐκ τούτου.

Διὰ πρώτην φοράν, διὰ ταχεῖας προσεγγίσεως τῶν χρονολογιῶν, τῷ ἐπῆλθεν ἡ σκέψις ὅτι ὁ μικρὸς Ἀνδρέας ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ του.

— Ὡ! ὦ! ἀνεφώνησε φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου.

— Θεέ μου, κύριε, τί ἔχετε; ἠρώτησεν ἡ νεάνις μετ' ἀνησυχίας.

— Τίποτε, δεσποινίς, τίποτε! μὴ δίδετε προσοχὴν.

Ἦδη εἶχε γείνη κύριος ἑαυτοῦ. Ἡ φυσιογνωμία του ἐπανέλαθε τὴν συνήθη ἐκφρασίαν τῆς καὶ τὸ γλυκὺ καὶ εὐμενὲς μειδίαμα ἤνθησεν ἐκ νέου ἐπὶ τῶν χειλέων του.

Ἐν τούτοις, ἡ νεάνις παρετήρησεν ὅτι οὗτος εὕρισκτο ὑπὸ τὸ κράτος συγκινήσεως, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ εἰάν ἡ ἐκπλήξις αὐτῇ τῷ ἦτο εὐάρεστος ἢ ἐπίπονος.

Ἐπεθύμει νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα.

Ὁ Κάρλος ἠγέρθη, λέγων:

— Δεσποινίς, εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ σὰς ἀφήσω, ἀλλὰ προηγουμένως, ὀφείλω νὰ σὰς εἰπῶ ποῖος εἶμαι: ὀνομάζομαι Κάρλος Λεβρὲν καὶ εἶμαι τραπεζίτης.

— Ἄ! εἶσθε τραπεζίτης, εἶπε δι' ἠλλοιωμένης φωνῆς, ἐνῶ νέφος ἐπεσκίαζε τὸ μέτωπόν της.

Ὁ νεανίας δὲν παρετήρησε τοῦτο καὶ ἐπανέλαθε:

— Θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μοι εἰπῆτε ἐπίσης τὸ ὄνομά σας, δεσποινίς;

— Ὄνομάζομαι Ἀλίκη Πουαρσόν, κύριε.

— Γνωρίζω ποῦ κατοικεῖτε.

— Γνωρίζετε ποῦ κατοικῶ; ἐκράυγασεν ἐμπληκτός πῶς τὸ ἐμάθασε;

— Προχθές, ἀφοῦ ἀπεχωρίσθην ὑμῶν, ἐπεσεκέφθην

τὸ πρόσωπον ὑπερ ἀνέμενον, τὸν κ. Συμεῶν, τὸν πρῶτον

δικογράφον. Κατοικεῖ ἀπέναντι τοῦ μικροῦ περιδύλου, ἐν τῇ οἰκίᾳ ἢ ὁποῖα σχηματίζει τὴν γωνίαν τῆς δειροστοιχίας.

Ἐξ ἐνός τῶν παραθύρων τοῦ γραφείου του, σὰς εἶδονα ἐξέρχασθε τοῦ περιδύλου, κρατοῦσαν τὸν μικρὸν Ἀνδρέαν ἐκ τῆς χειρός· μετέβην ταχέως εἰς ἄλλο παράθυρον καὶ ἠδυνήθην νὰ ἀκολουθήσω ὑμᾶς διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μέχρι τῆς οἰκίας ἐντὸς τῆς ὁποίας εἰσῆλθετε.

Ἡ νεάνις παρετήρησε μετὰ τινος θλίψεως.

— Δεσποινίς, ἐξηκολούθησεν ὁ Κάρλος, εὐαρεστηθῆτε νὰ μοι ἐπιτρέψητε ὅπως σὰς ἐπισκεφθῶ προσεχῶς.

— Εἶναι ἀδύνατον, ἀπάντησεν αὐτῇ ξηρῶς οὐδένα δέχομαι εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Αἰφνιδίως, ἡ φυσιογνωμία τοῦ νεανίου ἠλλαυνήθη.

— Ἐν τούτοις, δεσποινίς Ἀλίκη, εἶπε, πρέπει νὰ σὰς ἐπανιδῶ.

— Πρὸς τί;

— Εἶναι ἀνάγκη, δεσποινίς.

— Ἀνάγκη; ἐπανέλαθεν.

— Μάλιστα! δὲν δύναμαι νὰ σὰς εἰπῶ τὴν αἰτίαν σήμερον, ἀλλ' ἀργότερον θὰ τὸ μάθητε.

Ἡ νεάνις ἔμεινε πρὸς στιγμὴν σιωπηλῇ, εἶτα, σείουσα τὴν κεφαλὴν:

— Ὅχι, ὄχι, εἶπε, δὲν δύναμαι νὰ σὰς δεχθῶ εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Ἐννοεῖτε λοιπὸν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζω τοῦ νὰ σὰς ἐπανιδῶ;

Ἡ νεάνις εὕρισκτο ἐν φοδερᾷ ἀμυγχανίᾳ ἠδημόναι, δάκρυα τῇ ἤρχοντο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς. Ἀπάντησε δι' ἀσθενοῦς φωνῆς:

— Ἰσως συναντηθῶμεν πάλιν ἐκ τύχης.

— Θὰ ἐπρωτίμην νὰ τὸ ἠθέλατε.

Ἡ νεάνις ἐχαμήλωσε τὴν κεφαλὴν.

— Λοιπὸν δεσποινίς Ἀλίκη, ἐπανέλαθεν ὁ Κάρλος, μὴ με καθιστάτε δυστυχῇ.

Αὕτη ἐφάνη ταραχθεῖσα.

— Σὰς τὸ ἐπαναλαμβάνω, ἐξηκολούθησεν ὁ νεανίας, εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ σὰς ἐπανιδῶ σήμερον εἶναι Πέμπτη! θέλετε νὰ συναντηθῶμεν ἐνταῦθα εἰς ταύτην τὴν θέσιν τὴν προσεχῇ Κυριακῇ, εἰς τὰς δύο;

Ἐζήτει συνέντευξιν. Ἡ σύνεσις ἐπέβαλλεν εἰς τὴν νεανίδα νὰ μὴ συναίνεσῃ, ἀλλ' ἔδωκεν αὐτῇ τόσον τελλυμένον, τόσον περιλυπον. Ἡ καρδία ὑπερίσχυσε τοῦ λογικοῦ καὶ διὰ πνιγμένης φωνῆς ἀπάντησε:

— Μάλιστα, κύριε.

— Ἄ! εὐχαριστῶ, δεσποινίς, εὐχαριστῶ! ἐκράυγασεν.

Περίεβαλεν αὐτὴν διὰ γλυκυτάτου βλέμματος καὶ ἐκάλεσε τὸ παιδίον.

— Ἀνδρέα, μικρὸ μου Ἀνδρέα.

Τὸ παιδίον ἀφῆκε πάραυτα τὰ παιγνιδία του καὶ ἦλθε πλησίον τοῦ νεανίου, ὁ ὁποῖος τὸ ἔλαθεν ἐντὸς τῶν βραχιόνων του, λέγων αὐτῷ:

— Θέλεις νὰ σε φιλήσω, δὲν εἶναι ἔτσι;

— Ναί θέλω, καὶ ἐγὼ θέλω νὰ σε φιλήσω.

— Ἐννοεῖς, μικρὸ μου Ἀνδρέα, ὅτι εἶμαι φίλος σου;

— Ναί, ἐπανέλαθε τὸ παιδίον, σὲ ἀγαπῶ πολύ.

— Τὸ ἀκούετε, δεσποινίς Ἀλίκη! ἀνεφώνησεν ὁ Κάρλος περιχαρῆς.

Ἡ νεάνις δὲν ἀπεκρίθη ἄλλὰ παρετήρησε τὸν ἀνεψιὸν της διὰ τρυφεροῦ βλέμματος.

— Ναί, ἐπανέλαθε τὸ παιδίον, σὲ ἀγαπῶ πολύ γιατί εἶσαι καλὸς καὶ μιλάς μετὰ τὴν μαμά.

— Νὰ, εἶπεν ὁ τραπεζίτης, ἀπαξζόμενος αὐτὸ ἐκ νέου, εἶσαι ἀξιολάτρευτος!

Ἡγέρθη καὶ τείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὴν νεανίδα:

— Τὴν Κυριακῇ, δεσποινίς, εἶπε.

Διστάζουσα, ἔτεινε τὴν τρέμουσαν χεῖρά της ἢν λαβῶν ὁ νεανίας ἔθλιψεν ἑλαφρῶς ἐντὸς τῆς ἰδικῆς του.

Ἐχαιρέτησε διὰ κινήσεως τῆς κεφαλῆς καὶ ἀπεμακρόνηθη.

Ἡ νεάνις, ὑφισταμένη ἔλιξεν ἰσχυροτέρην τῆς θελήσεώς της, ἠκολούθησεν αὐτὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μέχρι τῆς ἐσχάτης τῆς δειροστοιχίας. Καὶ ὅτε πλέον εἶχεν ἐξαφανισθῆ ὕψισθεν τῶν δένδρων, ἐξέπεμψε μακρὸν στεναγμόν.

Καὶ κλίνασα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους, ρεμβώθης ἐφιθύρισε μετὰ λύπης:

— Ὄνομάζεται Κάρλος Λεβρὲν καὶ εἶναι τραπεζίτης.

(Ἐπεται συνέχεια)

K. K.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἱστορία τῶν Θεοδικεῶν
ὑπὸ Cantepie de la Saussaye.

Οἱ κ. κ. Ἑρρίκος Hubert καὶ Ἰσίδωρος Lévy μετέφρασαν ἐκ τῆς 2ας γερμανικῆς ἐκδόσεως τὴν ἀξιοσημείωτον ταύτην ἱστορίαν, ἐν τῇ ὁποῖα ὁ de la Saussaye καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Leyde τῇ συνεργασίᾳ πολλῶν ἄλλων διαπρεπῶν ἐπιστημῶν ἐξιστορεῖ ὁποῖα τινὰ ἦσαν κατὰ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους τὰ εἶδη τῶν θρησκευμάτων τῶν κατοίκων τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς, ὁποῖα ἦσαν τὰ τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, τὰ τῆς Χαλδαίας καὶ τῆς Συρίας, τὰ τοῦ Ἰσλάμ καὶ ἰδίως τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν ἐάν

δὲ προσθέσωμεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον καὶ τὰ εἶδη τῶν θρησκευμάτων τῶν Ρωμαίων, τῶν κατοίκων τῆς Β. Ἑuropῆς καὶ τῶν λαῶν, οἵτινες ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀγριοῖ προσονομάζονται, τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἀποβαίνει τελειότατον εἰς τὸ εἶδος του. Ὁ περιώνυμος οὗτος καθηγητῆς περιγράφει, ἐφευρίσκει, ταξινομεῖ τῶν δὲ γεγονότων, πάντοτε ἔπεται ἡ κριτική, ἢ ὁποῖα καθιστᾷ τὸ ἔργον τοῦτο ἀκριβέστερον.

Ἡ Δύσις κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους
ὑπὸ M. MARTROYE.

Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ (ἤς, εἰρήσθω, ὁ τίτλος εἶνε ὀλίγον σκοτεινός,) ὁ συγγραφεὺς ἀνέλαθε νὰ περιγράψῃ τὴν ἵδρυσιν καὶ τὴν κατάλυσιν τῶν βαρβαρικῶν βασιλείων, τὰ ἔποια ἵδρυσαν ἐν Ἀφρικῇ μὲν οἱ Βάνδαλοι, ἐν Ἰταλίᾳ δὲ οἱ Ὀστρογότθοι καὶ τὰ ὁποῖα ἀρδὴν κατεδάφησαν οἱ γενναῖοι στρατηγοὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὸν VIονμ.Χ. αἰῶνα. Περί τῆς μελέτης ταύτης δυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν ὅτι, ἐκεῖνοι μὲν οἵτινες ἀρέσκονται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν διαφόρων μαχῶν καὶ δὲν ἀνέγνωσαν τὸν Προκόπιον, θὰ ἀναγνώσωσι τὸ βιβλίον τοῦτο λίαν εὐχαρίστως ἀπ' ἐναντίας ὅμως ἐκεῖνοι οἵτινες ἀνέγνωσαν τὰς προσφάτους περισπούδαστους μελέτας περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ VI μ.Χ. αἰῶνος, ὀλίγα νέα θὰ ἀνεύρωσι.

Ἡ παιδικὴ ἡλικία τοῦ Βικτορος HUGO.
ὑπὸ M. SIMON.

Ὁ συγγραφεὺς, ὅστις εἶναι οἰκογενειακὸς φίλος τῶν Hugo, ἀκολουθεῖ τὸν μέγαν τοῦτον ποιητὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του μέχρι τοῦ γάμου του, καὶ διηγεῖται πλεῖστα ἀνέκδοτα τοῦ βίου του, εἴτε ὅτε ὁ νεαρὸς Βικτωρ ἐταξείδευεν ἀκολουθῶν τὸν γέροντα πατέρα του, εἴτε ὅτε διέμενον ἐν Μαδρίτῃ εἴτε καὶ ἀλλοῦ. Ἰδίως ὅμως δίδει νέας λεπτομερείας ἐπὶ τῶν νεανικῶν αὐτοῦ ποιημάτων, τούτέστιν: ἐπὶ τοῦ Ἀρταμένους, τραγωδίας (1816) ἐπὶ τοῦ Κατακλυσμοῦ, ποιήματος, ἐπὶ τῶν Σκανδινάων, δράματος (1817), ἅτινα εἶνε ποιήματα ὀλίγον μὲν γνωστά ἀλλὰ περιέχοντα τὰς πρώτας τοῦ ποιητοῦ ἰδέας καὶ τὰς πρώτας αὐτοῦ ἐκδηλώσεις, ἀκόμη ὅμως κλασικῆς, τοῦ φιλολογικοῦ του ταλάντου.

Γ. Α. Π.

ΚΡΙΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ „ΝΕΑΣ ΖΩΗΣ“

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τὰς ἐγκρίτους ἐφημερίδας «Ταχυδρόμον», «Τηλέγραφον», «Καίρον», «Χρόνον», «Ὁμόνοια» καὶ «Ἐθνικὴν» διὰ τὴν εὐγενῆ προθυμίαν μεθ' ἧς ἔσπευσαν νὰ χαιρετήσωσι τὴν ἐκδοσὴν τοῦ περιοδικοῦ μας καὶ νὰ ἐπιδαψιλεύσωσι τόσους ἐπαίνους εἰς τε τὸν Σύλλογον καὶ τὸ περιοδικόν.

Παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸ ἄρθρον τῆς «Ὁμοιοίας» ἐπιφυλαττόμενοι ὅπως εἰς τὸ προδεχῆς καταχωρήσωμεν καὶ τὸ τῆς «Ἐθνικῆς».

« Ὑπεσχέθημεν νὰ γράψωμεν ἐκτενέστερον περὶ τοῦ 2ου φυλλαδίου τῆς Ν. Ζωῆς, τοῦ λαμπροτάτου περιοδικοῦ ὅπερ ἐκδίδουσιν εὐάριθμοι λόγιοι νέοι οἱ καὶ ἰδρῦται τυγχάνοντες τοῦ ὁμωνύμου φιλολογικοῦ συλλόγου.

Ἐν πρώτοις λοιπὸν παρατηροῦμεν ὅτι τὸ 2ον φυλλάδιον εἶνε πολὺ τελειότερον καὶ εὐπροσωπότερον ἢ τὸ πρῶτον. Ἡ ἐκτύπωσις του εἶνε φιλοκαλεστέρα, ἢ ἔαν αὐτοῦ ἐκλεκτώτερα, ἢ κατὰ ταξίς τῆς ὕλης ἐπιτυχεστέρα· οὕτως ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἦν ἐνεποίησε τὸ φυλλάδιον τοῦτο ὑπῆρξεν ἐξαιρετος, πάντες δὲ προοιωνίζονται πλήρη καὶ τελείαν εὐδοκίμωσιν ἔάν ἡ ἐκδοσις τοῦ περιοδικοῦ ἐξακολουθήσῃ νὰ γίνηται μετὰ προοιούσης ἐπιμελείας καὶ φιλεργίας.

Λέγοντες πλήρη καὶ τελείαν εὐδοκίμωσιν δὲν ἐννοοῦμεν βεβαίως τὴν διάδοσιν τοῦ περιοδικοῦ, διότι ὡς καλῶς γινώσκομεν οἱ ἐκδόται αὐτοῦ δὲν ἀποβλέπουσιν εἰς ὑλικά κέρδη, ἐννοοῦμεν μᾶλλον τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἐπιβολήν, ἣν ἀπεργάζεται ἢ ἐπιτυχῆς ἐκλογὴ τῶν θεμάτων καὶ ἡ ἐμβριθὴς αὐτῶν ἀνάπτυξις. Καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην τὸ 2ον φυλλάδιον μᾶς ὑπόσχηται πολλά.

Οὕτω λ. χ. εὐρίσκομεν ἐν αὐτῷ μελέτην τῆς Ἱστορίας τῆς ἀραβικῆς ποιήσεως, πραγματείαν σύντομον μὲν ἀλλ' ἐμβριθῆ περὶ τοῦ Μεγάλου PASTEUR, ἀξιόλογον μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ περὶ τῆς ὄφελείας τῶν Ἑλλ. γραμμάτων, ζωηρὰν εἰς ποιητικὴν ἀφήγησιν μιᾶς ἐπισκέψεως εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἐν γένει δὲ τὸ 2ον φυλλάδιον τῆς «Νέας Ζωῆς» δύναται νὰ ἀψηφίσῃ τὴν αὐστηροτέραν κρίσιν καὶ λαμβανομένου, ἐννοεῖται, πάντοτε ὑπ' ὄψει ὅτι πρόκειται ἀκόμη περὶ περιοδικοῦ ἀριθμοῦντος 2 μόλις μηνῶν ὑπαρξίν καὶ ἐκδιδόμενον ὑπὸ νέων μόλις πέρυσιν ἀποφοιτησάντων ἀπὸ τοῦ Γυμνασίου. Ἡμεῖς θεωροῦμεν ὅτι ἔχομεν καθῆκον νὰ συγχαρῶμεν θερμῶς τοὺς ἐκδότας τῆς

«Νέας Ζωῆς» καὶ νὰ προτρέψωμεν αὐτοὺς ὅπως συνεχίσωσιν ἐπιμόνως τὴν πορείαν ἣν ἐχάραξαν βέβαιοι ὄντες ὅτι θέλουσι τύχη τῶν ἐπαίνων καὶ τῆς ἐνθαρρύνσεως παντὸς φιλομουσοῦ καὶ φιλοπροσόδου ἀνθρώπου. Τὸ περιοδικόν τῶν δύναται νὰ ἀνέλθῃ μίαν ἡμέραν εἰς ἀκμὴν ἐπιφθονον καὶ ὁ σύλλογός των τυγχάνων δικαίας καὶ ὀφειλομένης ὑποστηρίξεως θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ. Τίς οἶδε μίπως ἡ «Νέα Ζωή» τῆς Ἀλεξανδρείας καταστή μίαν ἡμέραν ὅτι εἶναι καὶ ὁ «Παρνασσός» ἐν Ἀθήναις; Εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν πρέπει νὰ τείνωσιν οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ προσπάθειαι τῶν φιλοτιμῶν αὐτοῦ ἰδρυτῶν.»

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

- ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 3 — Ὁ βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας Γεώργιος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐπαύλει Pilitz.
- ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 12 — Ἀπέθανεν ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας ὁ διάσημος πολιτευτῆς καὶ ἐνθουσιώδης φιλέλληγν Γουλιέλμος Δαμιάνι.
- ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 14 — Ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ μας Παῦλος Μελάς ἔπεσεν ἡρωικῶς εἰς Στάτιστα τῆς Μακεδονίας.
- ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 23 — Ἡ θωρηκτὴ ἡμῶν μοῖρα κατέπλευσεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

